VULKAN LEAKS: Armata tăcută a Kremlinului

ROMÂNIA
Newsweek®

CURSA ELECTRICELOR

17 ROMÂNI PE O PRIZĂ

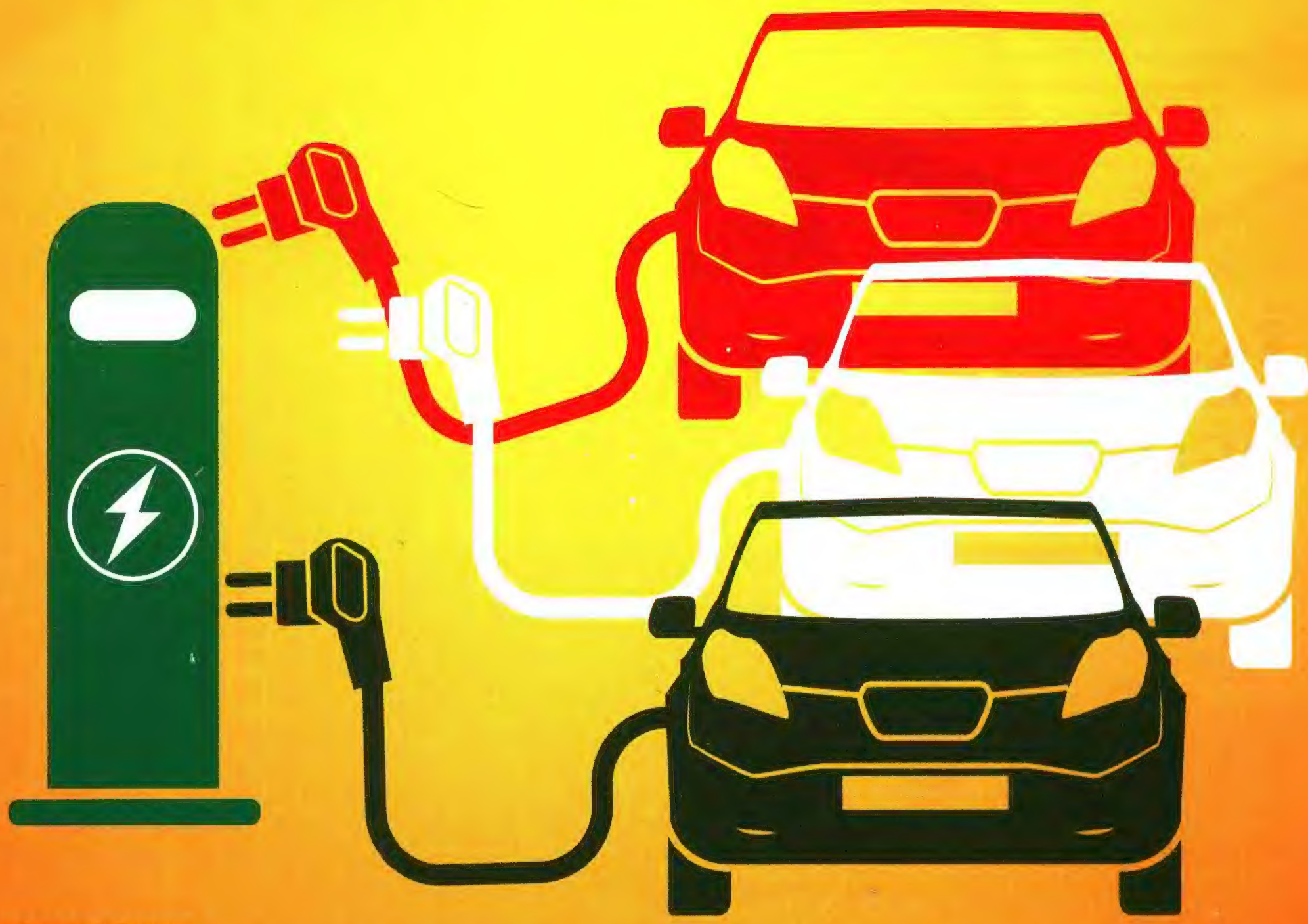

ANUL 6 ■ NUMĂRUL 148 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 21.04-18.05.2023

23148
5 948494 000029

Este oficial, cele 27 de state UE au decis prin vot: suntem sau nu pregătiți, trecem la mașini electrice!

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

DEDICARE / AFACERI / PROFESIONALISM

ÎMPREUNĂ
PENTRU AFACEREA TA

Camera de Comerț și Industrie a României
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982, România
Tel: 021 319 01 01 / Fax: 021 319 00 92
e-mail: ccir@ccir.ro
www.ccir.ro

Newsweek

21.04-18.05.2023 _ ANUL 6 _ NR.148

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 19 aprilie 2023

SUMAR

Periscop

6 **Anchetă**
DNA, prins în mrejele afacerii duty-free

Opinii

10 ADRIAN ZUCKERMAN
Nu ne putem permite să lăsăm Ucraina să piardă!

Cronica NATO

12 ION PETRESCU
Surpriza strategică: inițial în Europa de Est, ulterior în Asia Răsăriteană?

Periscop

14 **Radiografia infrastructurii de încărcare**
Cursa electricelor: 17 români pe o priză

Dosar

18 **Corespondență de pe front**
Atelierul secret pentru tancuri
22 Crucea Roșie evacuează civili din Kupyansk, sub bombardamente
26 O româncă deține un restaurant de succes în centrul Kievului
30 **Ministrul Culturii din Ucraina:** „Este un privilegiu să fii ministru pe timp de război“
32 **Aderare**
O cotitură pe calea București-Chișinău
34 **Strategie**
Armata tăcută a Kremlinului

Internațional

36 **Israel:**
o poveste de succes în pericol

Magazin

38 **Afaceri**
Schimbarea la față a antreprenoriatului
44 Spargerea tiparelor pentru femei
46 Soluție tehnologică pentru sănătatea mintală
48 O abordare amestecată a îngrijirii de sine
50 Transformarea sănătoasă a rețetelor tradiționale
52 Valorificarea alimentelor irosite
54 **Știință**
De unde a apărut COVID-19?
58 **Economie**
Cum a fost afectată piața imobiliară din România de războiul din Ucraina și cutremurul din Turcia
60 **Pe hartă**
Răsfățați-vă, fără să vă simțiți vinovați, la aceste crame sustenabile

Calendar

64 Steaua București cucerește Cupa Campionilor Europeni

»P.60

Newsweek ROMÂNIA

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ **Sabin Orcan**

Redactor-șef _ **Petre Bădică**
Redactor-șef adjunct _ **Mihai Duță**

Senior-editori:
Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Răzvan Scăețeanu

Reporteri: **Alin Crișan, Alexandru Pop, Daniel Toșa**

Contributori: **Remus Cernea, Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu**

Art director _ **Cecilia Bălănescu**

Corectură _ **Monica Ady**

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

EVENIMENTE _ **Ioana Dumitru**

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

Focus _ ȘTIRI ÎN 4 FOTOG

FLORIDA, SUA

Ultimul procuror al Procesului de la Nürnberg a murit

Benjamin Ferencz, avocat american și ultimul procuror supraviețuitor al Procesului de la Nürnberg împotriva liderilor naziști, a murit la vârsta de 103 ani. El a murit în somn, la 7 aprilie, într-un azil de bătrâni din Boynton Beach, Florida. Muzeul Holocaustului din SUA a declarat că lumea a pierdut „un lider în căutarea justiției pentru victimele genocidului".

📷 ▸ RUT / SPLASHNEWS.COM / SPLASH / PROFIMEDIA

TRUMP

GUANDONG, CHINA

Macron, în vizită la Xi Jinping

Președintele francez Emmanuel Macron și președintele chinez Xi Jinping se plimbă în grădina reședinței guvernatorului provinciei Guandong din China.

JACQUES WITT / AP / PROFIMEDIA

NEW YORK, SUA

Proteste anti-Trump

O opozantă a fostului președinte american Donald Trump protestează în fața biroului procurorului districtual din Manhattan, în New York, la 4 aprilie 2023

LEONARDO MUNOZ / AFP / PROFIMEDIA

SUCEAVA, ROMÂNIA

Vortex polar în aprilie

Drumurile din Moldova au fost blocate de ninsorile abundente aduse de un vortex polar la 6 aprilie 2023.

INQUAM PHOTOS/CASIAN MITU

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

CORESPONDENȚĂ DE PE FRONT
Atelierul secret pentru tancuri » P.18

DNA, prins în mrejele afacerii duty-free

Ancheta DNA privind mitele colosale pentru spațiile duty-free din aeroportul Otopeni a răsărit chiar în preajma unei posibile licitații pe care Transporturile se tot chinuie să o lanseze în această perioadă. Pentru licitație și-au anunțat interesul multe companii, inclusiv una franceză cu conexiuni chinezești.

de
STELIAN NEGREA
stelian.negrea@newsweek.ro

LA 5 DECEMBRIE, COMPANIA NAȚIONALĂ Aeroporturi București (CNAB) a prelungit pentru șase luni contractul de închiriere a spațiilor duty free și a celor cu profil gastronomic de pe aeroportul Otopeni.

Secretarul de stat din Ministerul Transporturilor însărcinat cu sectorul aviației, în coordonarea căruia se afla și Aeroportul Otopeni, era la vremea respectivă, ca și acum, Bogdan Mândrescu, un apropiat al liderului PSD Marcel Ciolacu.

Numele acestuia este menționat în ordonanța procurorilor, însă la mod descriptiv, și nu face parte, deocamdată, din categoria inculpaților.

Ministrul al Transporturilor la momentul acestei prelungiri considerate ilegale de procurorii DNA era Sorin Grindeanu. Acesta este și acum ministru, iar numele său nu apare nicăieri în referatul procurorilor în afară de câteva menţiuni ale unor inculpați. Mândrescu este unul din oamenii de încredere ai lui Grindeanu, care-l lasă la șefia ministerului când pleacă în concediu sau în delegații în străinătate.

Contractul pentru prelungirea contractelor de închiriere pentru spațiile duty free și de catering de pe aeroportul Otopeni expiră la începutul lui iunie 2023.

Filiera chinezească

Atât Mândrescu, cât și Grindeanu sunt doi apropiați ai companiilor chinezești.

Mândrescu a oferit consultanță grupului chinez Inspur. Acest grup a fost trecut pe „lista neagră" a Departamentului de Apărare al SUA în anul 2020, pentru a contracara strategia de dezvoltare a complexului militar – civil al Republicii Populare Chineze, care sprijină obiectivele de modernizare ale armatei chineze prin asigurarea accesului acesteia la tehnologii și expertiză avansate.

Deși numele său era menționat explicit de inculpații din dosarul DNA că ar avea influență pentru a împiedica prelungirea semnării contractelor de închiriere, Mândrescu declara, în urmă cu 11 luni, pentru *Newsweek România*, că nu are niciun fel de legătură cu afacerea spațiilor duty free din Otopeni.

„Cât privește celelalte întrebări (n.r. referitoare la activitatea CNAB aflat în directa sa subordonare), acestea țin de activitatea companiilor din subordinea ministerului, iar în conformitate cu prevederile OUG nr. 109/2011 privind guvernanța corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare, autoritatea publică tutelară nu poate interveni în activitatea de administrare și conducere a întreprinderii publice. Pe cale de consecință vă rugăm să vă adresați conducerilor companiilor respective".

Grindeanu, alt susținător al intereselor chinezești

Sorin Grindeanu *(foto)* a fost unul din susținătorii companiei chinezești Huawei pentru a participa la licitația națională pentru rețeaua de telefonie 5 G.

Acesta a acordat în 2017 un interviu agenției de stat chineze Xinhua, în care apăra compania Huawei acuzată în Occident că spionează guvernele vestice în favoarea Partidului Comunist Chinez.

Newsweek România a scris cum în jurul afacerii din Aeroportul Otopeni se dă o bătălie între actualii chiriași, Millenium Pro Design SRL și Dnata Catering SRL, și alte companii interesate dintre care se remarcă de departe numele companiei franceze Lagardère deținută de grupul Vivendi,

Investitori deținuți de statul chinez și-au sporit în ultimii ani numărul de acțiuni și influența în grupul francez. Este vorba de jd.com, cel mai mare retailer online din China, rivalul Alibaba, și China Jianjyn Investment (JIC), un fond de investiții al statului chinez care a achiziționat o tremie din acțiunile filialei din Asia a Lagardère.

Lagardère: Vrem să intrăm pe Otopeni

Ancheta DNA a răsărit chiar în perioada în care există un interes major din partea multor companii pentru a-și trage o felie cât mai mare din afacerea din cel mai mare aeroport al României.

Cea mai insistentă dintre acestea este compania franceză Lagardère deținută de grupul Vivendi, cu puternice conexiuni chinezești.

Această companie nu a făcut vreun secret din faptul că ar dori să intre pe aeroportul Otopeni, ba mai mult, oficialii acesteia pun presiune pe oficialii români pentru a organiza procedurile pentru a scoate la licitație spațiile din acest aeroport.

„Reprezentanții Lagardère au solicitat de-a lungul timpului mai multe întâlniri cu reprezentații CNAB. Ultima întâlnire cu aceștia a avut loc la finalul lunii aprilie, ca urmare a unui eveniment al mediului de afaceri, la care au fost prezenți și reprezentații Ministerului Transportului și care a avut ca tematică sectorul transporturilor aeriene, fiind organizat și găzduit de către Ambasada Franței și Asociația Aeroporturilor din România.

Scopul întâlnirii solicitate către CNAB a fost prezentarea în linii generale a portofoliului și a experienței pe care o are Lagardère în relație cu alte aeroporturi din UE, precum și discutarea la nivel general a obiectivelor strategice ale CNAB în ceea ce privește dezvoltarea capacităților viitoare, respectiv a facilitaților existente din punct de vedere al activităților comerciale Food și Non Food", declara, în urmă cu 11 luni, pentru *Newsweek România*, George Dorobanțu, directorul general al CNAB, denunțătorul din dosarul DNA.

Ce zice Lagardère

Într-un răspuns pentru *Newsweek România*, oficialii Lagardère Travel susțin că intențiile lor în privința extinderii pe aeroportul Henry Coandă au fost făcute publice:

„Lagardère Travel Retail este construită pe o cultură a transparenței și a practicilor corecte de afaceri, aderând la principiile de concurență deschisă

care creează premisele pentru a oferi clienților servicii de calitate.

Date fiind prezența noastră de lungă durată în România și interesul nostru strategic de a dezvolta o ofertă completă pentru pasagerii români, compania și-a exprimat în mod deschis și public interesul de a participa în orice fel de procedură de licitație publică pentru operațiunile de retail de călătorie din Aeroportul București Otopeni, având în vedere expirarea în viitorul apropiat a contractelor cu actualii operatori și ținând cont de cadrul local legal în vigoare. Misiunea noastră este de a asigura servicii de retail de înaltă calitate călătorilor și suntem încrezători

că acest lucru poate fi realizat doar printr-un proces de licitaţie publică deschisă, transparentă şi competitivă".

Şpăgi de 22 milioane de euro

Procurorii DNA acuză foşti directori ai Companiei Naţionale Aeroporturi Bucureşti (CNAB) şi doi oameni de afaceri, Cătălin Lăscuţ, patronul firmei Millenium Pro Design SRL, şi Saadeh Hardan, directorul general al firmei Dnata Catering SRL, deţinută de Emirates, gigantul din Emiratele Arabe Unite, că au făcut presiuni pentru prelungirea ilegală a contractelor de închiriere pentru spaţiile magazinelor duty free şi a celor de catering/alimentaţie de pe Aeroportul Otopeni. Schema cuprindea şi mite ameţitoare de nu mai puţin de 22,4 milioane de euro.

Conform estimărilor *Newsweek România*, afacerile celor două companii ating anual circa 200 milioane de euro. În mod ironic, aproximativ 60% dintre acestea sunt reprezentate de vânzările de apă şi ţigări, produse fără niciun fel de grad de sofisticare sau cu preţ de vânzare strict reglementat.

În mod ironic, conform stenogramelor apărute în mass-media după ce ordonanţa procurorilor DNA a devenit publică, cei doi oameni de afaceri reuşiseră să obţină o prelungire cu şase luni a contractelor de pe aeroportul Otopeni.

Prelungiri similare au fost obţinute şi pentru contractele de pe aeroporturile din Craiova, Bacău şi chiar Timişoara, fieful electoral al ministrului Transporturilor, Sorin Grindeanu.

Deşi aceste contracte au fost prelungite pe timpul mandatului atât al secretarului de stat din Ministerul Transporturilor, Bogdan Mândrescu, dar mai ales al lui ministrului Transporturilor, Sorin Grindeanu, în referatul procurorilor DNA apar referiri care-l plasează pe acesta din urmă în afara oricăror suspiciuni de corupţie.

Grindeanu este făcut ciufut de inculpaţii din dosar, procurorii DNA creionându-i în stenogramele apărute un profil de om greu de corupt.

Bogdan şi patronul Realitatea TV

În toată această afacere au fost menţionate, printre altele, şi numele europarlamentarului liberal Rareş Bogdan şi al patronului postului de ştiri Realitatea TV, Maricel Păcuraru.

Acesta din urmă ar fi făcut presiuni asupra conducerii CNAB pentru a determina şefimea acestei companii să îşi vândă pachetul de 10% din acţiunile pe care le deţine la compania Romprest către o companie off-shore deţinută de Păcuraru.

Procurorii susţin că pe Realitatea TV au apărut o serie de emisiuni în care conducerea CNAB a fost denigrată tocmai cu scopul de a o determina să îşi schimbe poziţia referitoare la vânzarea pachetului de acţiuni de la Romprest.

Numele europarlamentarului PNL, Rareş Bogdan, a fost menţionat de inculpaţii din dosar ca o posibilă susţinere pentru prelungirea cu 10 ani a contractelor de închiriere a spaţiilor din aeroportul Otopeni către cele două companii ai căror patroni sunt inculpaţi în acest dosar.

FOTO: INQUAM PHOTOS / SABIN CÎRSTOVEANU

EDITORIAL

Nu ne putem permite să lăsăm Ucraina să piardă!

ADRIAN ZUCKERMAN este fost ambasador al SUA în România.

Deci, iată-ne aici. A trecut un an de când Rusia, condusă de criminalul Putin și de cohortele sale criminale, a invadat Ucraina.

În ultimul an, milioane de ucraineni au fost strămutați din țara lor, zeci de mii de civili nevinovați, copii, femei și bărbați, au fost uciși și numeroase orașe din Ucraina au fost rase de pe fața pământului. Nimic de genul acesta nu s-a mai întâmplat în Europa, de la Hitler, în anii '40.

Europa și SUA au jurat anterior că nu vor permite ca un astfel de carnagiu să se mai întâmple în Europa – și, totuși, iată-ne aici!

Amenințarea rusă nu a fost niciodată luată atât de serios cât ar fi trebuit. Ca urmare, democrațiile occidentale au făcut multe greșeli politice care au servit la încurajarea lui Putin, care a crezut că NATO și SUA sunt slabe și nu vor răspunde agresiunii rusești într-un mod ferm și categoric.

Din păcate, democrațiile occidentale au crezut întotdeauna că relațiile comerciale și condițiile economice îmbunătățite vor schimba instinctele interioare ale unui dictator. Greșit! Istoria a arătat că nu există posibilitatea de a schimba sau de a-i împăca pe dictatori precum Hitler sau Putin.

Din păcate, nu există decât o singură soluție. Întrebarea este dacă democrațiile occidentale vor avea hotărârea și tăria interioară de a-l opri pe Putin.

Imperialismul rusesc, din 1949 și până azi

NATO a fost format în 1949, pentru a proteja Europa de noua amenințare ivită după cel de-Al Doilea Război Mondial: amenințarea în creștere a imperialismului rusesc la adresa libertății și democrației.

În pofida NATO, regimul comunist rus a controlat Europa de Est cu o mână de fier timp de aproximativ cincizeci de ani și a distrus generații de oameni iubitori de libertate din Europa de Est. Comuniștii ruși au sprijinit alte țări comuniste din întreaga lume și au răspândit doctrina lor de frică, mizerie și sărăcie.

În pofida căderii Cortinei de Fier în decembrie 1989, nu toate țările foste comuniste au reușit să scape de mizeria comunistă. Coreea de Nord, Cuba, Venezuela și Nicaragua sunt cele mai bune exemple de țări care încă suferă de relele comunismului. În plus, multe țări din întreaga lume suferă din cauza dezinformării, propagandei și a eforturilor Rusiei de a le resubjuga sub o nouă formă de imperialism rusesc. În Europa, Siria, Cuba, America Centrală și de Sud și Africa, noul imperialism rusesc subminează democrația, libertatea, precum și creșterea economică și prosperitatea.

Pericolul rusesc a fost în mare parte ignorat până acum și nu a fost tratat atât de serios cât ar fi trebuit. În campania prezidențială din 2008, fostul președinte Obama și-a bătut joc de Mitt Romney atunci când acesta a identificat Rusia ca fiind una dintre cele mai mari amenințări la adresa libertății și democrației.

Niciuna dintre țările europene, cu excepția statelor baltice, a Poloniei și a câtorva țări din Europa de Est, nu a intuit pericolul rusesc în creștere. Propaganda rusă, dezinformarea și investițiile financiare dubioase, dacă nu chiar plățile directe, au făcut ca Europa, condusă în principal de Germania și Franța, să se angajeze în strategii energetice și politice dezastruoase.

Cum a devenit Europa ostatica gazelor rusești

Multe surse de energie, cum ar fi cărbunele, țițeiul și energia nucleară, altele decât petrolul și gazele rusești, au fost abandonate de europeni la îndemnul strident al ONG-urilor de mediu, dintre care multe sunt susținute de fonduri rusești.

Gerhard Schroder, fostul cancelar al Germaniei din 1998 până în 2005, un aliat declarat al lui Putin, a devenit lobby-ist pentru diverse companii rusești și s-a implicat în conducerea Rosneft, Nord Stream și Gazprom, unde a devenit președinte. Schroder susține Rusia în războiul din Ucraina și a fost forțat să demisioneze din funcțiile deținute în cadrul companiilor rusești doar în urma unor presiuni politice intense în Germania și după ce Bundestagul german i-a retras toate beneficiile pe care le avea în calitate de fost cancelar.

O mare parte a Europei a devenit ostatica țițeiului și gazelor rusești. Rusia a creat mulți oligarhi noi în interiorul și în exteriorul său, din cauza noii sale influențe financiare și a dependenței față de petrolul și gazele sale. Gazoductele care transportă

gazul rusesc traversează Europa dinspre nord, cum ar fi Nord Stream, și dinspre sud, prin Turcia și Grecia, cum ar fi Turk Stream, pentru a aproviziona setea de energie europeană la prețurile și în condițiile stabilite de Moscova.
Reconversia energetică europeană către energia verde regenerabilă, deși este un pas în direcția cea bună, nu este nici pe departe suficient de mare și, în multe cazuri, nici soluția potrivită pentru a înlocui sursele de energie din hidrocarburi. Țițeiul și gazele naturale sunt esențiale nu numai ca surse de energie pentru producția anumitor produse cum ar fi oțelul, ci sunt necesare și parte a aproape tot ceea ce folosim în viața noastră de zi cu zi, de la îmbrăcăminte până la materiale plastice, la îngrășăminte folosite pentru a ne cultiva alimentele și toate celelalte lucruri pe care le folosim.

Noua Axă a Răului: Moscova - Beijing - Teheran

Războiul din Ucraina nu este doar un război, ci o provocare existențială, un test al voinței, între actuala Axă a Răului, Moscova - Beijing - Teheran și aliații lor mai mici, pe de o parte, și democrațiile occidentale, pe de altă parte.
Au existat o varietate de eșecuri politice înainte de 2020, care au încurajat Axa Răului să continue pe drumul dictaturii, În decembrie 1994, după ce Ucraina a devenit independentă, Memorandumul de la Budapesta a fost semnat după presiuni intense din partea administrației Clinton și plata a aproximativ 2 miliarde de dolari de către SUA. Memorandumul de la Budapesta prevedea ca Ucraina să adere la Tratatul de neproliferare a armelor nucleare și fie să distrugă, fie să renunțe la armele sale nucleare în favoarea Rusiei. Ca parte a acordului, SUA, Regatul Unit și Rusia au dat asigurări privind integritatea teritorială a Ucrainei. Belarus și Kazahstan au semnat acorduri practic identice.
Prima provocare majoră la adresa Memorandumului de la Budapesta a avut loc la începutul anului 2014, deși incursiunile hibride rusești și cele sub steag fals în Ucraina, Georgia, Moldova și Belarus au început cu mult înainte.
În februarie și martie 2014, Rusia a invadat și anexat în mod abuziv Crimeea. Răspunsul SUA și al Regatului Unit, care au asigurat integritatea frontierelor Ucrainei, a fost slab. A fost trimis ajutor umanitar și au fost impuse sancțiuni, cu mai multe scăpări decât găurile din brânza elvețiană. Rusia a avut puțin de suferit și a învățat foarte repede cum să navigheze cu succes printre sancțiuni împreună cu partenerii săi din Axa Răului și alte țări care doreau doar să beneficieze de pe urma afacerilor rusești.
Pe parcursul anului 2013 și până la mijlocul anului 2015, SUA și marile puteri europene au fost implicate și în negocierea acordului nuclear cu Iranul - JCPOA. În această perioadă, diverse sancțiuni împotriva Iranului au fost ridicate sau modificate în favoarea Teheranului, iar fondurile înghețate anterior au fost returnate în schimbul a ceea ce mulți susțin că au fost promisiuni iraniene deșarte. Acest nou răspuns timid al SUA și al aliaților săi la o amenințare existențială globală a încurajat și mai mult agresiunea rusă.

Războiul este consecința, nu cauza creșterii prețurilor la energie

La sfârșitul anului 2020, SUA era cel mai mare producător de energie din lume. Avea, de asemenea, capacitatea de a continua să crească producția de gaze și țiței curat, pentru a ține pasul cu cererea globală crescută de energie a unei lumi post-COVID. În mod semnificativ, în acel moment, emisiile poluante ale SUA erau mult mai bune decât orientările Acordului de la Paris, în virtutea utilizării mai mult a gazelor naturale.
Cu toate acestea, la începutul anului 2021, administrația Biden a oprit practic toate construcțiile de conducte din SUA, a limitat explorarea țițeiului și a gazelor pe terenurile federale, a oprit extinderea rafinăriilor și a adoptat numeroase reglementări care au limitat producția de energie. Ca o consecință destul de rapidă, prețurile energiei au crescut, iar presiunile inflaționiste s-au apreciat într-un mod dramatic.
În prezent, prețul țițeiului și al gazelor naturale este mai mult decât dublu, iar rata inflației în SUA și în Europa este de peste 6%, iar în unele țări europene de peste 10%, alte state din întreaga lume înregistrând cifre șocante de peste 50%. Ratele inflației din întreaga lume reprezintă una dintre cele mai mari, dacă nu chiar cea mai mare preocupare la nivel mondial.
Totul a început cu creșterea inutilă a prețului țițeiului și al gazelor naturale din cauza producției limitate din SUA.

Rusia a avut puțin de suferit și a învățat foarte repede cum să navigheze cu succes printre sancțiuni împreună cu partenerii săi din Axa Răului și alte țări care doreau doar să beneficieze de pe urma afacerilor rusești.

Mulți au spus că războiul din Ucraina este cauza creșterii costurilor energiei. Dimpotrivă, războiul este o consecință a creșterii costurilor energiei. Care l-a determinat pe Putin să creadă că, limitând livrările de țiței și gaze, poate șantaja Uniunea Europeană, NATO și SUA să abandoneze din nou Ucraina, așa cum au făcut-o cu ocazia invaziei Crimeei în 2014.

Retragerea din Afganistan a încurajat Rusia

În august 2021, SUA și aliații săi și-au încheiat retragerea din Afganistan. Retragerea a primit numeroase critici din interior, ca și din partea aliaților SUA, nu doar pentru strategia sa, ci și pentru felul în care a fost pusă în practică.

Continuarea editorialului poate fi citită pe www.newsweek.ro

Surpriza strategică: inițial în Europa de Est, ulterior în Asia Răsăriteană?

col. (R) **ION PETRESCU,** contributor al *Newsweek România*

Din 4 aprilie, anul acesta, cea mai puternică organizație politico-militară de pe Planeta Albastră are 31 de state membre, prin intrarea de jure a Finlandei în Organizația Tratatului Atlanticului de Nord.

Probabil că după alegerile generale din Turcia, care vor avea loc pe 14 mai 2023, există o șansă mai mare pentru Suedia să primească, în fine, acceptul parlamentarilor din Ankara și apoi pe cel al legislativului din Budapesta, pentru a deveni al 32-lea stat membru al Alianței Nord-Atlantice.

Ambiția regimului autoritar rus

După 14 luni de la declanșarea agresiunii militare ruse ilegale contra Ucrainei, Putin a obținut: 18% din teritoriul ucrainean controlat de trupele sale de ocupație; proclamarea integrării oblasturilor Herson, Zaporojie, Donețk și Lugansk - parțial stăpânite de unitățile militare rusești - în cadrul Federației Ruse; sprijinul reafirmat public de președintele chinez Xi Jinping, dar încă fără livrări de armament și tehnică de luptă pentru armata Federației Ruse; drone de la iranieni și muniție de la nord-coreeni; un plan de pace chinez respins de Kiev; un plan de pace ucrainean respins de Moscova; o fluctuație a popularității sale, indicată în scădere de Centrul Levada și afirmată în creștere de o structură sociologică pro-Kremlin, care veghează la liniștea de tip sovietic a cetățenilor Rusiei de azi, visată de Vladimir Putin să revină la frontierele URSS.

Ambuscade imagologice

Deloc puține:

1. Teza dublurilor bolnavului Putin - deși acesta este bine mersi și amator de videoconferințe;
2. Ipoteza unor potențiali succesori - rând pe rând aceștia dovedindu-se fie prea în vârstă, fie prea mici pentru postul mare de la Kremlin, fie simpli figuranți folosiți pentru derutarea adversarilor;
3. Scenariul rupturii viitoare a Federației Ruse - uitându-se că liantul adevărat al acesteia sunt ministerele de forță, motivate de mărirea salariilor cadrelor militare profesioniste;
4. Frământările militarilor încorporați - fie prin ordinul inițial de mobilizare a 300.000 de ruși, fie aduși în cazărmi prin ordinul acelora care ar putea încadra 14 divizii de recruți, fiecare dintre ei având, conform informației difuzate pe Telegram, o soldă de 2.530 de dolari, cam cât are... un general român activ, cu diferența că mujicul rus devenit militar nu este făcut nesimțit în arena publică rusească. Putin a schimbat succesiv generali care au condus ineficient trupele, generându-le un moral scăzut. Înlocuitorii lor au continuat să arunce mulți soldați în luptă și să mărească puterea de foc declanșată asupra inamicului. Totuși, șeful statului rus nu s-a atins de garanții persistenței sale în fruntea statului multinațional, respectiv de Sergei Șoigu, ministrul rus al Apărării și de Valeri Gherasimov, șeful Statului Major al Armatei Federației Ruse, numit din 11.01.2023, și comandantul dispozitivului militar rusesc din Ucraina, inițial ofensiv, acum mai mult defensiv, care nu a adus nimic nou pe câmpurile de luptă, în afară de o operațiune ratată de mărire a teritoriilor ocupate manu militari în Donbas. Probabila aducere în cazărmile rusești a încă 400.000 de voluntari ține de latura cantitativă, de recursul la mareea umană, în care viața unui soldat nu contează, chiar dacă în 14 luni de lupte succesive au fost 200.000 de victime, care vorbeau limba lui Tolstoi, inclusiv 60.000 de morți.

Ce ignoră Moscova?

Printre altele:

I. superioritatea moralului apărătorilor ucraineni, care luptă pentru independența țării lor;

II. alcoolismul unora dintre combatanții ruși trimiși în infernul Frontului de Est;

III. sacrificarea cu cinism a mobilizaților inițiali, folosiți la început pentru a săpa tranșee, apoi la atacuri în care nu purtau căști, având speranța că gloanțele adversarului nu îi vor nimeri.

În tot acest timp, după cum au constatat autorii unui amplu studiu american, la Beijing s-a acordat o atenție specială lecțiilor învățate în urma confruntării militare dintre armata rusă și cea ucraineană, interogația finală fiind limpede: Surpriza strategică: inițial în Europa de Est, ulterior în Asia Răsăriteană?... Apropierea de NATO a Japoniei, Coreei de Sud, Australiei și Noii Zeelande sugerează dorința acestor state de a fi ferite de efectele ipoteticului atac asupra Taiwanului cu efectul unui tsunami geopolitic, posibil a fi efectuat de forțele Beijingului, care vrea reunificarea cu insula rebelă la nevoie și *manu* militari.

Perspectiva Ucrainei?

Pe termen lung, contează eforturile aliaților de a sprijini apărarea ucraineni-

FOTO: NATO

NOI MEMBRI
Avioane de luptă finlandeze se antrenează pe cerul baltic

lor, ceea ce implică și dezvoltarea unui program multianual pentru Ucraina. Șansa Kievului ține și de faptul că la Summit-ul de la Vilnius aliații își vor asuma un nou angajament ambițios de investiții în apărare, cu 2% din PIB ca reper general, nu limită finală.

În plus, merită aplaudat gestul Japoniei privind contribuțiile nipone la fondul de asistență al NATO pentru Ucraina.

Da - există o nevoie urgentă de a susține Ucraina cu arme, așa cum au făcut Aliații și partenerii de mult timp, concomitent cu un sprijin urgent neletal.

Da - va fi introdus în lupta ofensivă viitoare un corp de voluntari de 36.000 de ucraineni, pentru care contează viitorul imediat. Adică eliberarea teritoriului național. Un țel nobil, dar greu de realizat.

Apropierea de NATO?

Asta implică sprijinirea guvernului de la Kiev în implementarea reformelor, prin continuarea modernizării instituțiilor de apărare și securitate, inclusiv combaterea corupției, și prin trecerea de la echipamentele, standardele, doctrinele din epoca sovietică, la cele ale NATO. Un context în care va fi perfecționată interoperabilitatea dintre forțele ucrainene și cele ale aliaților. Sună frumos...

Dar, dincolo de sprijinul complex, inclusiv economic și militar acordat Ucrainei, aliații sunt interesați și de modul cum se face reforma în statul ucrainean - nu doar cum se proiectează dezirabila reconstrucție, după încetarea confruntării armate -, cum se continuă lupta împotriva corupției - nu doar cea de depistare a celor care au acționat de partea ocupanților străini -, de cum se asigură drepturile minorităților, nu doar impunerea măsurilor restrictive oficial justificate de starea de război.

Și starea de război are condiționările ei, deja anunțate de state care au început să aibă probleme cu necesarul propriu de muniție, tancuri și avioane, semn că și Kievul trebuie să ia în calcul varianta adaptării la potențialul real al aliaților, chiar dacă Statele Unite ale Americii și alte țări aliate, inclusiv România, au anunțat că vor sprijini Ucraina atât timp cât este necesar.

Necesitatea este reală, dar potențialul logistic pare să fie în viitor afectat de limitări previzibile.

Forța de adaptare a militarilor ucraineni

Sigur că ucrainenii au dovedit o uriașă forță de adaptare la dinamica în schimbare a câmpului de luptă și au exploatat tehnologiile emergente, pentru a valorifica greșelile Rusiei.

Ei au mânuit cu agilitate atât sistemele de rachete Javelin și Stinger, cât și sistemul de rachete de artilerie de înaltă mobilitate (HIMARS), cu care au anihilat centre de comandă, mijloace logistice și depozite de muniții rusești.

Tot apărătorii ucraineni au folosit eficient drone militare și comerciale și au generat operațiuni informaționale eficiente în era digitală.

Ucraina mizează pe sprijinul complex - inclusiv cu tehnică de luptă modernă - al aliaților și pe moralul ridicat al propriilor luptători.

Rusia are de partea sa superioritatea numerică a soldaților trimiși să lupte pe pământ ucrainean și surplusul de tancuri, piese de artilerie și avioane de vânătoare și bombardament, majoritatea de sorginte sovietică.

Nu în ultimul rând, Putin mizează pe oboseala treptată a aliaților - un calcul strategic greșit.

Cu o comunitate transatlantică unită, cu o Chină declarativ aliată, dar încă prudentă, Moscova va avea parte, în lunile următoare, de o lungă vară fierbinte pe Frontul de Est.

Acolo pot cădea în luptă alte zeci de mii de militari, ucraineni și ruși.

Dar idealul libertății naționale nu va fi ucis de iluziile imperiale de la Kremlin.

RADIOGRAFIA INFRASTRUCTURII DE ÎNCĂRCARE

Cursa electricelor: 17 români pe o priză

Suntem sau nu pregătiți, trecem la mașini electrice. Cele 27 de state UE au decis prin vot, la sfârșitul lunii martie 2023, interzicerea comercializării de autoturisme noi cu motoare termice, pe benzină, motorină, deci inclusiv hybrid, GPL sau GNC, din 2035, cu excepția celor care vor funcționa cu e-fuels, cu combustibili sintetici neutri din punct de vedere al emisiilor de CO_2.

„REVOLUȚIA" ELECTRIFICĂRII AUTOMOBILELOR a început de câțiva ani buni și deja viitorul mobilității electrice nu pare chiar „roz", din cauza dezvoltării greoaie a infrastructurii de încărcare.

Vânzările de mașini electrice în UE au crescut de 3 ori mai repede decât numărul stațiilor de încărcare

În 7 ani, vânzările de mașini electrice (BEV) au crescut de 17 ori la nivelul UE, în ciuda crizelor suprapuse (pandemie, penurie de cipuri și componente, război etc.). Dacă în 2016 erau înmatriculate 118.542 de vehicule alimentate la priză, în 2020 s-a depășit pragul psihologic de un milion iar acum sunt deja peste 2 milioane de mașini electrice înregistrate în UE, având în vedere că la sfârșitul lui 2022 erau 1.996.738 unități, conform datelor ACEA – Asociația Constructorilor Europeni de Automobile. Iar dacă adunăm și mașinile plug-in hybrid sărim de 3 milioane de automobile care au nevoie de încărcare.

Cota de piața a BEV-urilor a ajuns la 12,1% în UE la sfârșitul anului trecut, marcând o creștere cu 3 puncte procentuale față de 2021. Și Germania este prima țară din Europa cu peste un milion de mașini electrice pe străzi.

Acum, după ce UE a pus clar cruce vânzărilor de mașini noi cu motoare termice din 2035, trendul ascendent al pieței de automobile cu prelungitor se va amplifica și mai puternic în următorii ani. Însă infrastructura publică de stații de încărcare nu ține pasul. Este cu mult în urmă și deja au apărut cazuri în care proprietarii de mașini electrice au fost nevoiți să piardă ore bune la coadă pentru a face plinul. Numărul de stații de încărcare publice a crescut doar de 6 ori între 2016 și 2022, la nivelul Uniunii Europene, de la 77.038 stații în urmă cu 7 ani, la 479.396 la finele anului trecut.

În România, numărul mașinilor electrice înmatriculate a ajuns la 27.596, la nivelul lunii februarie 2023, după ce anul trecut au fost înregistrate la fel de multe mașini electrice ca în ultimii 10 ani cumulat, și crește. Rețelele de încărcare se dezvoltă și ele, dar greoi. Numărul total al locațiilor de încărcare a ajuns la 1.658, potrivit datelor ACEA, ceea înseamnă că circa 17 mașini se bat pe un prelungitor public. Media europeană e de 7.

TOP 5 țări UE cu cea mai dezvoltată infrastructură de încărcare

Olanda	111.821 stații
Germania	87.674 stații
Franța	83.317 stații
Italia	37.186 stații
Spania	34.380 stații

FOTO: SHUTTERSTOCK

de
RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

TOP 5 țări UE cu cea mai slabă infrastructură de încărcare

Letonia	660 stații
Lituania	477 stații
Estonia	300 stații
Cipru	69 stații
Malta	13 stații

42% din stațiile de încărcare din UE, în două țări

În două țări care ocupă mai puțin de 10% din suprafața „bătrânului continent", Olanda și Germania, se află, în momentul de față, 42% din stațiile de încărcare din UE, conform datelor ACEA.

Olanda are cea mai dezvoltată infrastructură de încărcare - 111.821 stații, deși se întinde pe o suprafață de două ori mai mică decât Austria, de exemplu, și de aproape șase ori mai mică decât România. Iar Germania e pe locul 2, cu 87.674 de stații.

ACEA arată cu degetul infrastructura publică de încărcare din România, ca spre o oaie neagră, deși în comparație cu alte state europene nu stăm chiar rău.

Motivul? În țara noastră numărul de stații de încărcare (1.658) este de aproape 70 de ori mai mic decât în Olanda, care are o suprafață de 6 ori mai mică. În Ungaria sunt 3.622 de stații, de peste două ori mai multe decât în România, deși are o suprafață de 2,5 ori mai mică. Iar raportat la suprafață, și Bulgaria stă mai bine, cu 1.091 stații. De asemenea, conform statisticilor, în România, șoferii de automobile cu încărcare la priză

34,4 milioane

de mașini electrice (BEV) și 13,7 milioane de plug-in hybrid-uri (PHEV) vor avea nevoie de curent în 2030.

au acces la 1,7 prelungitoare per 100 de kilometri de drum, în timp ce în Olanda există 64 de prelungitoare per 100 de kilometri.

Pe hârtie sau din vorbe, autoritățile de la București au în plan construirea a 30.000 de stații de încărcare pentru mașinile electrice.

În PNRR, de pildă, figurează construirea a 2.896 de puncte de reîncărcare de înaltă putere pe rețeaua de drumuri naționale și autostrăzi, conform strategiei CNAIR, 13.283 de puncte de reîncărcare finanțate prin componenta „Fondul Local" de Ministerul Dezvoltării, din care 13.200 de puncte de încărcare de înaltă putere și 83 de puncte de încărcare de putere normală și 2.000 de puncte de reîncărcare finanțate prin componenta „Valul Renovării" de Ministerul Dezvoltării. Dar o strategie clară și coordonată nu prea există.

Radiografia infrastructurii de stații de încărcare din România: 76% au un singur prelungitor, majoritatea sunt de putere mică

Infrastructura de stații de încărcare din România a crescut cu aproximativ 300 de puncte pe an în intervalul 2019 - 2022, conform raportului „Romanian E-Mobility Index" realizat de firma germană de consultanță Roland Berger.

76% dintre stațiile de încărcare au însă un singur prelungitor, iar 58% sunt de putere mică, de cel mult 22 kW. La o astfel de stație, o mașină electrică compactă, cu o baterie de 60 kW, de exemplu, se încarcă în aproximativ 3 ore și riscul de a sta la coadă este foarte mare.

40% dintre locurile de încărcare au cel puțin o priză rapidă, de 50 – 150 kW, dar în numai 2% din cazuri există superchargere cu viteze de peste 150 kW, care, dacă și mașina permite, pot face „plinul" până la 80% din capacitatea bateriei și în circa 20 de minute.

O problemă importantă a infrastructurii de încărcare din România ce reiese din studiul Roland Berger este localizarea stațiilor. Majoritatea stațiilor sunt în zonele mallurilor, supermarketurilor și dealerilor auto din orașe, ceea ce înseamnă că, în multe cazuri, șoferii aflați în tranzit trebuie să se abată de la drum pentru a încărca și se traduce prin timp suplimentar pierdut.

Apoi, din punct de vedere al răspândirii geografice, în România există doar 9 județe cu peste 40 de locuri de încărcare: Cluj, Timiș, Bihor, Sibiu, Suceava, Iași, Brașov, Prahova și Constanța. Evident, plus București.

Dacă ai drum cu mașina electrică prin județe precum Giurgiu, Călărași sau Ialomița, de exemplu, trebuie să-ți planifici atent traseul, pentru că există maximum 10 puncte de încărcare.

UE impune stații de încărcare de minimum 150 kW la 60 km pe drumurile europene, România nu e pregătită

Uniunea Europeană a ajuns la un acord provizoriu privind dezvoltarea infrastructurii publice de stații de încărcare pentru mașinile electrice și de „pompe" de alimentare cu hidrogen pentru a permite tranziția către un transport cu emisii zero și realizarea obiectivului CE de reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55% până în 2030, care ar trebui să dea de gândit autorităților.

7 milioane

de stații de încărcare sunt necesare până în 2030, conform estimărilor ACEA. UE ia în calcul 3,9 milioane, acum există doar aproape 500.000.

185 kW

este puterea medie necesară a stațiilor de încărcare calculată de ACEA. Acum, în România există doar câteva de 150 kW și mai mari, restul sunt de 22 kW și 50 kW.

42%

din stațiile de încărcare din UE sunt concentrate în două țări: Olanda – 111.821 stații și Germania – 87.674 stații.

Concret, planul prezentat de Comisia Europeană privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi (AFIR) stabilește ținte obligatorii pentru instalarea infrastructurii de reîncărcare electrică și de realimentare cu hidrogen pentru sectorul rutier, care, dacă va fi votat, va fi literă de lege pentru toate țările membre, până în 2030.

Conform Comisiei Europene, următoarele ținte principale legate de instalare vor trebui atinse între 2025 și 2030:

- pentru fiecare autoturism electric cu baterie înmatriculat într-un anumit stat membru, infrastructura de reîncărcare accesibilă public trebuie să asigure o putere de ieșire de 1,3 kW.
- din 60 în 60 de km, de-a lungul rețelei transeuropene de transport (TEN-T), trebuie instalate stații de reîncărcare rapidă de cel puțin 150 kW începând din 2025.

De asemenea, planul UE prevede și stații de încărcare dedicate vehiculelor electrice grele, cu o putere de ieșire de minimum 350 kW, instalate din 60 în 60 de km de-a lungul rețelei centrale TEN-T și din 100 în 100 de km în rețeaua mai extinsă. Începând din 2025, până în 2030, trebuie să fie atinsă acoperirea completă a rețelei.

În plus, trebuie instalate stații de reîncărcare în zone de parcare sigure și securizate pentru reîncărcare pe timpul nopții, precum și în nodurile urbane pentru vehiculele de livrare.

Evoluția infrastructurii de încă din România 2018 - 2022

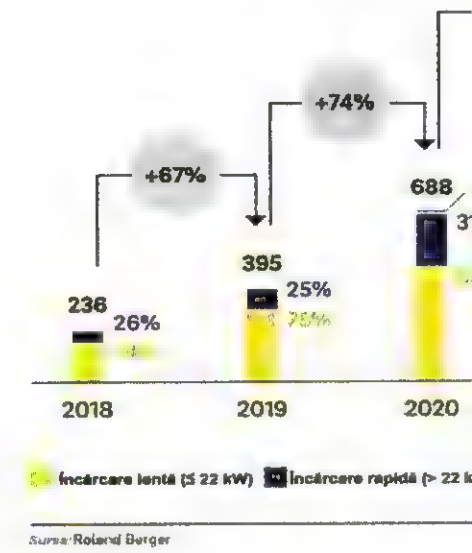

Sursa: Roland Berger

Răspândirea geografică a stațiilor de încărcare în România

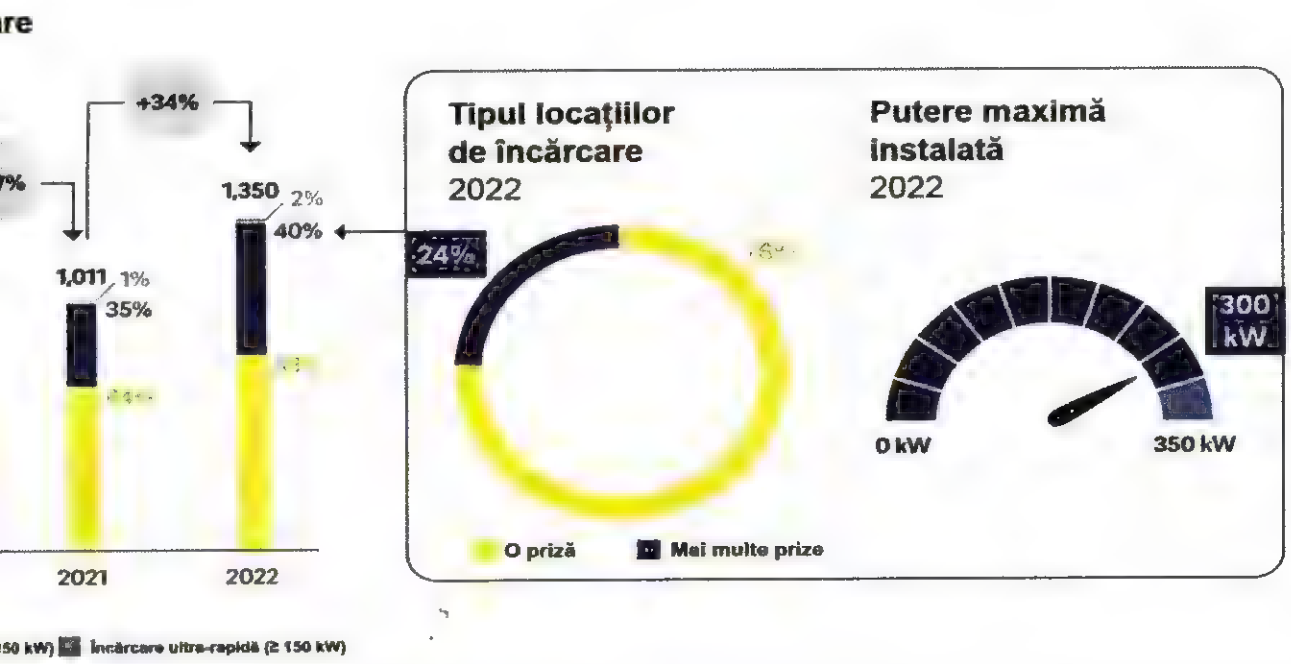

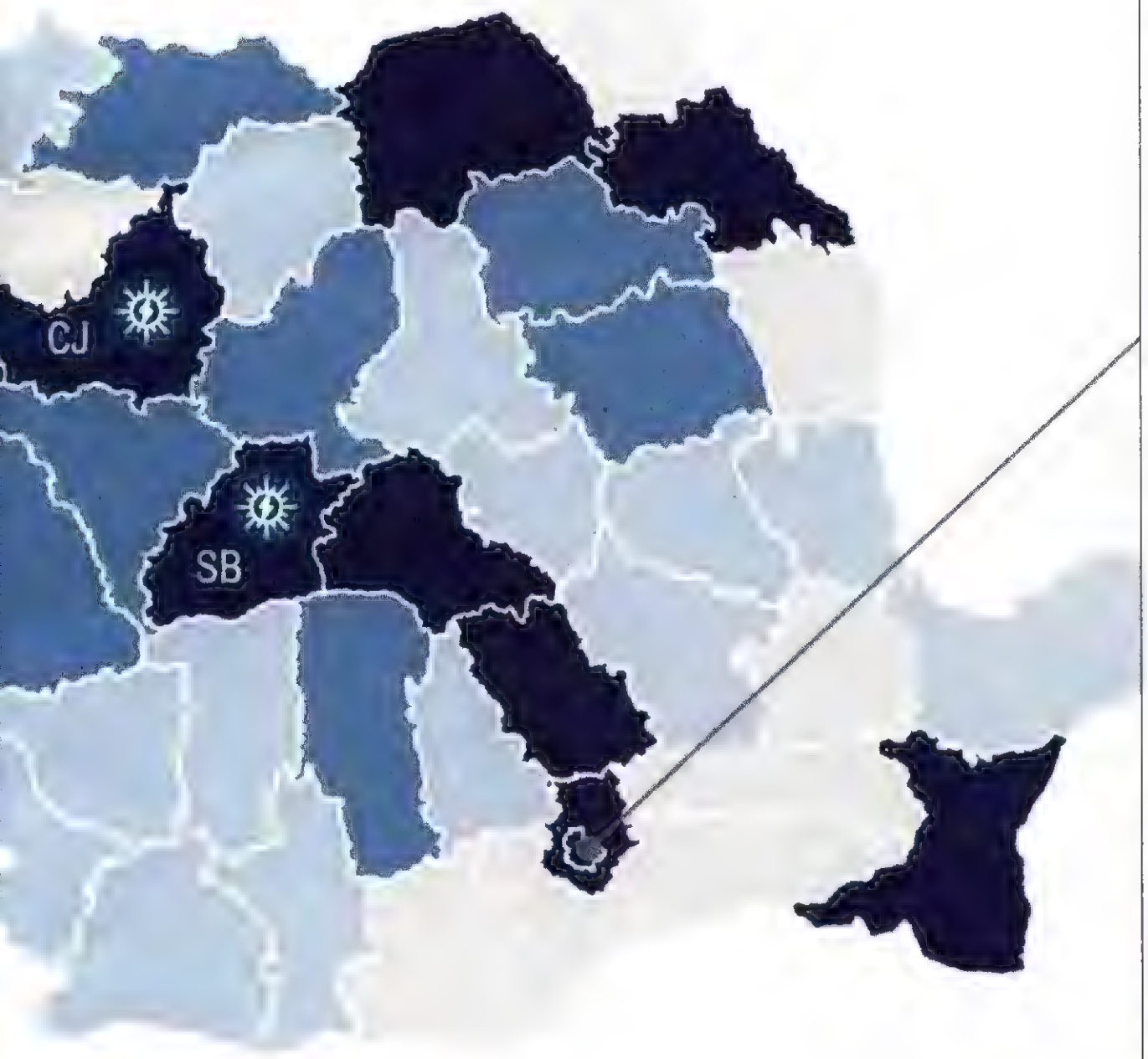

cărcare
încărcare
încărcare
încărcare

Județe în care infrastructura de încărcare **a crescut peste medie** în 2022, față de 2021.

Dar specialiștii trag un semnal de alarmă în ceea ce privește rețelele electrice de transport din țara noastră, care vor trebui să suporte dezvoltarea infrastructurii publice de încărcare pentru autovehiculele electrice. În mare parte, acestea sunt vechi, instabile și lipsite de putere.

EVconnect, una dintre cele mai extinse rețele private de stații de încărcare pentru vehicule electrice din România, a anunțat recent că va depăși pragul de 500 de stații până la sfârșitul anului 2023, urmând ca până în 2025 rețeaua să cuprindă cel puțin 3.000 de stații de încărcare pentru mașinile electrice.

Specialiștii EVconnect afirmă însă că „una dintre cele mai mari provocări în exploatare pentru menținerea funcționării corecte a stațiilor este dată de multe ori de instabilitatea rețelelor electrice, fluctuațiile constante de tensiune și rețeaua electrică învechită sau capacitățile insuficiente de putere, în special în zonele urbane central".

Ce înseamnă și va însemna asigurarea unei capacități de încărcare de 1,3 kW pentru toate mașinile electrice înmatriculate în România solicitată de CE? La ora actuală, există 27.596 de mașini electrice în România (februarie 2023). Dacă fiecare ar „trage" 1,3 kW din rețeaua publică de încărcare, ar însemna aproape 36.000 de kW, adică 36 MW.

În 2030 însă, dacă numărul automobilelor electrice va crește, să spunem, de 10 ori, rețeaua publică de încărcare va trebui să asigure o putere totală de ieșire de 360 MW. Iar dacă la orizontul anului 2035 numărul autoturismelor electrice va urca, să zicem, spre 25% din parcul auto național, adică la vreo 2,5 milioane, va fi nevoie de 3.600 MW.

Ca idee, acum, într-o zi de primăvară, conform datelor Transelectrica, consumul total național de energie electrică se ridică la circa 7.500 MW.

Dosar

TANC T-64
aflat în atelierul
de reparații

INTERNAȚIONAL
Israel: o poveste de succes în pericol » P.36

CORESPONDENȚĂ DE PE FRONT

Atelierul secret pentru tancuri

Contraofensiva ucraineană din această primăvară este iminentă.

TANCURILE GRELE GERMANE LEOPARD 2 ŞI cele britanice Challenger 2, tancurile uşoare franceze AMX 10-RC, plus blindatele americane Bradley au sosit în apropierea frontului cu echipaje ucrainene antrenate în Occident.

De asemenea, tunuri autopropulsate, transportoare blindate şi alte vehicule de luptă, lansatoare de rachete, piese de artilerie plus o cantitate mare de muniţie provenite din ţările NATO vor fi utilizate în efortul de a elibera cât mai multe din teritoriile ocupate temporar de ruşi.

Regimul lui Putin riscă să se clatine

Totodată, zeci de mii de militari ucraineni au fost antrenaţi în Vest în ultimul an, foarte mulţi dintre aceştia urmând să ia parte la contraofensivă alături de trupele deja experimentate de pe front. Kievul a constituit o forţă ofensivă dedicată acestor operaţiuni, numărul trupelor fiind estimat la peste 40.000 de militari. Până la scrierea acestui material, nu ştim data exactă, nici zonele în care vor fi date atacurile.

Dar, când vremea o va permite şi când pregătirile logistice necesare contraofensivei vor fi îndeplinite, formaţiunile de luptă se vor angaja în efortul de eliberare a unor noi teritorii cu determinarea cu care ucrainenii ne-au obişnuit. Implicaţiile acestor bătălii vor fi majore, întrucât un eventual succes al ucrainenilor va spori pe plan internaţional sentimentul că sprijinul acordat de NATO şi UE a fost unul justificat.

Iar regimul lui Putin riscă să se clatine în cazul în care ruşii vor înregistra noi înfrângeri. În acelaşi timp, în absenţa unor succese notabile ale ucrainenilor în următoarele luni, e posibil ca războiul să se prelungească foarte mult, iar suportul occidental să se reducă în următoarele luni sau ani, ceea ce bineînţeles că ar avantaja Moscova.

Armata lui Putin se aşteaptă la atacuri puternice

Ruşii şi-au sacrificat resurse umane şi militare însemnate pentru a încercui Bakhmut şi Avdiivka, fără a obţine însă câştiguri majore. Iar în atacul dezastruos de la Vuhledar, cea mai mare bătălie de tancuri de până acum în acest război, au pierdut 130 de tancuri şi transportoare blindate. Armata lui Putin se aşteaptă la atacuri puternice din partea Ucrainei, astfel că a pregătit poziţii defensive pe întreaga lungime a frontului. Analiştii militari vorbesc de 2, poate 3 contraofensive în cursul acestei primăveri. În septembrie anul trecut, ucrainenii au dus două astfel de atacuri de succes, unul în nord-est, în regiunea Harkov, cealaltă în sud, unde au eliberat Herson.

Greul în contraofensivele de anul trecut ale ucrainenilor a fost dus şi de formaţiunile de tancuri şi blindate care i-au alungat pe ruşi din teritorii vaste. Faţă de momentul de

de **REMUS CERNEA**

început al invaziei, până în noiembrie 2022, ucrainenii au eliberat 63% din ceea ce cuceriseră ruşi în primele zile după 24 februarie 2022, conform Institute for the Study of War (Institutul pentru Studierea Războiului). Dar tehnica de luptă folosită a fost predominant de provenienţă sovietică, iar aceste tancuri şi blindate încă reprezintă cea mai mare parte a trupelor mecanizate ale Kievului.

Recondiţionarea blindatelor

Am vizitat, însoţit de reprezentanţi ai armatei ucrainene, un atelier în care sunt reparate de zor astfel de blindate. Locul este secret şi nu se poate avea acces decât cu permisiunea armatei şi fiind însoţit de reprezentanţi ai acesteia. Iar fotografiile publicate au fost alese astfel încât să nu dezvăluie detalii relevante pentru identificarea zonei care ar putea fi bombardată dacă ar fi localizată. Este nevoie de recuperarea cât mai multor astfel de blindate din perioada sovietică, întrucât chiar dacă forţa principală de atac va fi formată în această primăvară de tancuri de provenienţă NATO, nu doar calitatea contează în acest război, ci şi numărul de blindate. Astfel că ucrainenii vor folosi în continuare sute de tancuri sovietice T-64, precum cele pe care le vedeţi în imagini.

Atenţie, cântă Queen

Dacă, la începutul conflictului, Ucraina poseda aproximativ 800 de tancuri, acum este estimat că mai poate arunca în luptă circa 400. De aceea, recuperarea fiecărui astfel de tanc este un lucru important, iar, în atelierul vizitat, 3 astfel de tancuri erau aproape complet reparate pentru a fi retrimise pe front. De asemenea, mecanicii lucrau la repararea unor transportoare blindate de provenienţă sovietică de tip BMP-1 şi BMP-2 (Boyevaya Mashina Pekhoty – vehicul de luptă pentru infanterie) dezvoltate în anii '60, respectiv '80 ai secolului trecut.

Un detaliu care m-a frapat atunci când am realizat fotografiile şi filmările a fost acela că activitatea se desfăşura pe acordurile trupei Queen, care răsunau în atelier. Combinaţia între implicaţiile muncii acelor oameni ce lucrau pentru a contribui la apărarea ţării în situaţia dramatică în care este invadată de Rusia lui Putin şi muzica minunată a lui Freddie Mercury accentua impresia de atmosferă ireală. Războiul din Ucraina oferă nenumărate astfel de situaţii care par incredibile pentru un observator extern.

➤ **Remus Cernea** *este corespondentul* Newsweek România *în Ucraina*

FOTO: REMUS CERNEA

1. Mecanici ucraineni pe un transportor blindat de infanterie BMP-1. 2. Tanc T-64 în atelirul de reparații. 3. Mecanici ucraineni reparând un tanc T-64. 4. Tanc T-64 în curs de reparare. 5. Mecanici reparând motoare de blindate. 6. Transportoare blindate de tip BMP-1. 7. Camion aflat în atelier pentru reparații

CRUCEA ROȘIE evacuează civili din Kupyansk, sub bombardamente

Războiul pornit de Putin a adus situații dramatice probabil în viața fiecărei familii din Ucraina. – *Remus Cernea*

ÎN LOCALITĂȚILE APROPIATE DE linia frontului, bombardamentele sunt o constantă aproape a fiecărei zile. Unii dintre cei 26.000 de locuitori ai orașului Kupyansk au ales să plece, dar cei mai mulți oameni încă se află în localitate. Zona a fost sub ocupația rusă în perioada 27 februarie – 10 septembrie 2022, fiind eliberată de militarii regimentului Kraken. În timpul contraofensivei ucrainene care i-a alungat pe ruși din regiunea Harkov, luptele pentru Kupyansk s-au dus în intervalul 8 - 16 septembrie. Oficial, la doar 3 zile de la pătrunderea militarilor ucraineni în oraș, cea mai mare parte a acestuia a fost eliberată, inclusiv clădirea consiliului local. Zona centrală a fost însă puternic afectată de lupte.

Dovezi ale actelor de tortură

Răzbunarea rușilor nu a întârziat, iar de atunci orașul este bombardat des, cu multe pierderi de vieți în rândul civililor. Inclusiv spitalul local a fost lovit, înregistrându-se victime in cadrul personalul medical. Una dintre atrocitățile comise de ruși s-a petrecut în 26 septembrie 2022, când un convoi de civili care voiau să scape spre Kupyansk din două localități rurale învecinate a fost bombardat de ruși, înregistrându-se 26 de morți. După eliberarea întregii zone au fost găsite dovezi ale actelor de tortură comise de ruși asupra ucrainenilor.

Frontul este la doar 10 kilometri

La luni de zile după respingerea rușilor din regiunea Harkov, bombardamentele efectuate de aceștia asupra localităților sunt în continuare dese. Chiar când am ajuns în Kupyiansk, am văzut cum zona industrială tocmai fusese lovită și am făcut fotografii cu clădirile fumegânde. Ne-am aflat în oraș și în localitatea urbană foarte apropiată Kivsharivka, cu circa 18.000 de locuitori, pentru aproximativ o oră și jumătate. În acest timp s-au auzit patru explozii puternice în apropierea noastră.

Frontul este la doar 10 kilometri, iar rușii bombardează des cele două orașe. Moartea poate răpi în orice clipă pe cineva, dar oamenii își continuă activitățile chiar și în astfel de condiții. Din loc în loc vezi clădiri în ruină ca urmare a bombardamentelor rusești. Sunt porțiuni lungi de drumuri foarte proaste, cu numeroase gropi, ceea ce a încetinit mult acțiunea. După război va fi nevoie de investiții masive în infrastructură și pentru reconstrucția orașelor distruse.

Persoanele vulnerabile, în vârstă ori cu dificultăți de deplasare, sunt evacuate la cererea acestora. O doamnă își menținea în ambulanță spiritul pozitiv, avea puterea să zâmbească și să vorbească dezinvolt. A lucrat întreaga viață ca soră medicală într-o maternitate. A ales să se refugieze din cauza bombardamentelor intense, pericolul fiind foarte mare. Fata ei, în vârstă de 17 ani a plecat spre Harkov dimineață pentru a rezolva problemele legate de documentele necesare. O va reîntâlni acolo. Nu toți oamenii rezistă însă războiului în același mod. Celelalte persoane evacuate păreau apăsate de ruptura de căminul lor la care erau siliți de circumstanțe. Un domn în vârstă a izbucnit în lacrimi după ce a urcat în ambulanță. O tânără ce nu poate merge singură a fost adusă pe brațe de părinții ei, care vor rămâne însă în Kupyansk, și pusă în căruciorul cu rotile, suit în prealabil. Cei evacuați vor fi aduși și găzduiți în Harkov, care acum este ceva mai ferit de bombardamentele intense pe care le îndură localitățile din proximitatea frontului.

Ambulanța cu o cușcă de transport pentru pisici

Personalul Crucii Roșii întreprinde des astfel de misiuni, salvând cât de mulți civili se poate. Au fost 3 vehicule implicate în această acțiune. Am remarcat și faptul că ambulanța în care m-am aflat era dotată și cu o cușcă de transport pentru pisici sau câini de mici dimensiuni. Am trecut și pe la sediul Crucii Roșii unde era amenajat și un loc pentru copii. Acolo primeau jucării și erau încurajați să deseneze ori să facă alte activități artistice. Clădirea din fața sediului Crucii Roșii din Kupyansk a fost lovită de ruși cu o zi înainte. În această misiune umanitară am fost însoțit și de Kate Kusmarova, o jurnalistă curajoasă de doar 18 ani care a mers și în orașul Bakhmut asediat de mercenarii Wagner. Am publicat un interviu cu ea pe care îl puteți citi în newsweek.ro și urmări pe canalul nostru de YouTube.

Situație ireală

Șoferul ambulanței este un iubitor al trupei Scorpions, iar pe timpul deplasării ne-a oferit să ascultăm multe piese ale faimoasei formații germane. Asta a accentuat atmosfera de situație

FOTO: REMUS CERNEA

1. Persoane vulnerabile din Kupyansk evacuate cu ambulanța Crucii Roșii. **2.** Numele orașului Kupyansk la intrarea în localitate. **3.** Zona industrială a orașului tocmai fusese lovită de ruși

aproape ireală pe care o percep des în Ucraina. Amestecul dintre dramatismul adus de război cu lucruri firești ce amintesc de o lume frumoasă, precum muzica trupei Scorpions, te face să te întrebi cum de este posibil să se mai petreacă în vremurile noastre, presupus civilizate, evenimente atât de sângeroase precum invazia pornită de Putin în Ucraina. Cu toate întâmplările tragice, cu numeroasele pierderi de vieți, cu foarte mulții răniți, cu traumele produse și copiilor și adulților, cu distrugerile teribile și cu suferința incomensurabilă aduse de acest război...

ORAȘUL **KUPYANSK** S-A AFLAT **SUB OCUPAȚIA MOSCOVEI** ÎNTRE 27 FEBRUARIE - 10 SEPTEMBRIE 2022. DUPĂ ELIBERARE, RUȘII ÎL BOMBARDEAZĂ INTENS.

Ascult cu mare plăcere Scorpions, iar acum 3 decenii chiar am văzut trupa în primul ei concert din România. Muzica Scorpions m-a însoțit adesea de-a lungul vieții și am văzut formația live de mai multe ori. Niciodată nu mi-ar fi trecut prin minte că va veni o zi în care să aud piese Scorpions sub bombardamente ruseşti undeva în estul Ucrainei, în timpul unei misiuni a Crucii Roşii de evacuare a unor civili...

1. Persoană în cărucior evacuată de Crucea Roșie
2. Loc amenajat pentru copii la sediul Crucii Roșii din Kupyansk
3. Clădire din fața sediului Crucii Roșii din Kupyansk lovite de ruși cu o zi înainte de sosirea noastră.
4. La sediul Crucii Roșii din Kupyansk
5. Alături de jurnalista Kate Kusmarova și de personalul medical care a participat la operațiunea de evacuare

FOTO: REMUS CERNEA

O româncă deține un restaurant de succes în centrul Kievului

Pe Sorina Seitveliiev am întâlnit-o la Kiev și am fost încântat să constat succesul restaurantului ei.

OAMENII AȘTEAPTĂ TIMP îndelungat în fața clădirii pentru a prinde o masă! Sorina a trăit și Revoluția din 1989 la Cluj, a văzut și Revoluția Demnității din 2013 – 2014 la Kiev și a trăit și războiul declanșat de Putin în 24 februarie 2022. Mărturiile ei de viață sunt impresionante. Dacă ajungeți la Kiev, să-i faceți o vizită la Restaurantul Musafir! Veți avea o experiență cât se poate de plăcută.

Newsweek România: **Suntem în centrul Kievului, la restaurantul Musafir. Ce este cu acest restaurant?**

Sorina Seitveliiev: Mă numesc Sorina, sunt româncă din Cluj și m-am căsătorit cu Kemal care este tătar din Crimeea și are cetățenie ucraineană. Este născut în Uzbekistan, venit înapoi cu familia după deportare (tătarii au fost deportați forțat din Crimeea în perioada sovietică) de 3 ori.

Deportarea de după Al Doilea Război Mondial...

Da, a fost o deportare în 1944, când, într-o zi, au deportat toți tătarii din Crimeea. I-au răspândit prin toată zona aceea central asiatică, Uzbekistan, Turkmenistan, Kîrghistan.

Dar tătarii având în sângele lor Crimeea, au încercat să se întoarcă. Și părinții lui s-au întors de două ori. Nu aveau voie să lucreze în Crimeea, nu aveau voie să facă nimic. Să cumpere proprietăți, să vândă, absolut nimic. Și i-au deportat din nou. Abia în 1985 au avut voie să vină înapoi, să cumpere pământ, case, dar, și așa, nimeni nu voia să le vândă.

de **REMUS CERNEA**

Dacă voiau să se reîntoarcă în Crimeea, nu aveau dreptul să cumpere proprietăți.

Da. Ne-am întâlnit la Varșovia, la studii, la masterat, după care fiecare și-a făcut studiile mai departe, el la Cambridge-ul american, eu la Cambridge-ul englezesc și pe urmă ne-am căsătorit și ne-am continuat viața împreună. Dacă până la 23 de ani nu am ieșit din România, după aceea mi-am petrecut cea mai mare parte în străinătate. Am făcut înconjurul Mării Negre, care este leagănul familiei noastre. Într-un final, ne-am hotărât să ne stabilim la Kiev pentru că era cumva la mijlocul distanței între familiile noastre, eu fiind la Cluj, iar familia soțului

PATROANĂ
Sorina Seitveliiev (stânga). La intrarea în restaurantul Musafir adesea oamenii așteaptă eliberarea unor locuri. Mobilierul și decorațiile de pe pereți sunt cu motive tradiționale tătărești (dreapta jos)

în Bakhchysarai (Crimeea). Familia soțului este mare în sensul că sunt 3 frați și părinții au, de asemenea, mulți frați. Dar ce m-a impresionat la tătarii din Crimeea a fost în special importanța pe care o are familia în societate. Și suportul de care se bucură. Și atenția. Auzi mult mai puține bârfe și vezi mai mult suport și mai multă înțelegere.

Probabil și istoria i-a forțat să aibă legături mai strânse.

Ne-am mutat la Kiev în vara lui 2013, iar în noiembrie acel an a început Maidanul. Singura mea experiență anterioară cu protestele de genul ăsta a fost în Piața Universității din Cluj. Eram destul de mică și nu a fost ceea ce a reprezentat Piața Universității din București. Dar m-a impresionat foarte tare. În Piața Maidan era o mulțime cum ar fi Liga Studenților. Și-au instalat minimul de echipament ca să se poată auzi în jurul statuii din Piața Maidan iar vorbitorii spuneau pur și simplă că „vrem în Europa. Nu vrem să abandonăm visul ăsta al nostru. Ar fi nedrept". Pe atunci, restaurantul încă nu exista. Vinerea mergeam acolo cu copiii. Era o atmosferă super. Așa o atmosferă de solidaritate! Erau -10, -15 grade, dacă nu -20 C. A fost una dintre cele mai friguroase ierni. Două săptămâni la rând au fost temperaturi mai joase de -20 C. Și veneau oameni cu termosul de ceai și cu pahare de unică folosință și dădeau celorlalți. Băiatul nostru mai mic avea obiceiul ăsta că fugea și dispărea. Și în mulțimea aia se auzea: „Este aici!". Genul ăsta de atmosferă de solidaritate cu omul pe care nu l-ai văzut niciodată în viața ta.

Și oamenii erau atenți unii cu ceilalți.

Extraordinar de atenți. Era o atmosferă extraordinară. În vinerea de dinainte de 1 decembrie am venit în piață și când am văzut câtă poliție era... Spre finalul zilei tinerii s-au hotărât să strângă aparatura audio și să plece, fiind și foarte frig. Strângeau echipamentul și atunci am văzut cum începe să vină și să tropăie miliția. Forțele de ordine erau de 2-3 ori mai numeroase decât protestatarii. Atunci i-am zis lui Kemal: „Noi trebuie să plecăm"! Am câteva imagini de la Revoluția din 1989, cum își puneau soldații baionetele pe pușți. Genul ăsta de atitudine foarte agresivă aveau și milițienii. Nu veniseră acolo ca să fie totul în ordine. Atunci ne-am luat copiii și am plecat. Nu ne uităm la televizor și nu eram la curent cu știrile. A doua zi dimineață, când am intrat pe bulevardul principal care vine spre centru, erau două benzi ocupate de oameni care mărșăluiau înspre centru. Nu era destul metroul ca să-i ducă pe toți. Peste noapte soldații intraseră în Maidan și bătuseră cu o cruzime incredibilă studenții care erau acolo și au omorât o fată, o studentă. Publicul a reacționat așa de prompt, că a doua zi dimineață noi am văzut marșul acesta incredibil. Din toate zonele Kievului veneau oamenii. Și atunci s-a ocupat tot bulevardul Khreschatyk și Piața Maidan. A fost o reacție super spontană la o intervenție a autorităților complet neechilibrată și neprovocată. De acolo a început Revoluția Demnității. Așa am intrat noi în atmosfera Kievului în 2013.

ÎN **PIAȚA MAIDAN** OAMENII SPUNEAU CĂ „VOR ÎN EUROPA ȘI CĂ NU VOR SĂ ABANDONEZE ACEST VIS"

Fratele soțului avea restaurant în Bakhchysarai. Au deschis acolo, am participat și noi, și soțul, deci într-adevăr a fost un efort de familie. Este un business de familie. Când am ajuns aici ne-am dat seama că bucătăria tătărească e foarte slab reprezentată și că este o nișă care se cere a fi dezvoltată aici. Așa că am început să căutăm spațiu. Era imediat după revoluție, într-o perioadă foarte ciudată, în care nu investești, nu deschizi.

În momente tulburi, afacerile sunt mai precaute.

Da, plus că toată zona de centru se închisese din cauza tensiunilor. Era controlată de poliție.

Uneori și în perioade tulburi sunt oameni curajoși care încep afaceri.

Am găsit un spațiu. Eram nesiguri. Nu știam: o să prindă, n-o să prindă? Una e când te duci în vacanță la restaurant și stai acolo 3-4 ore și altceva e într-un

FOTO: REMUS CERNEA

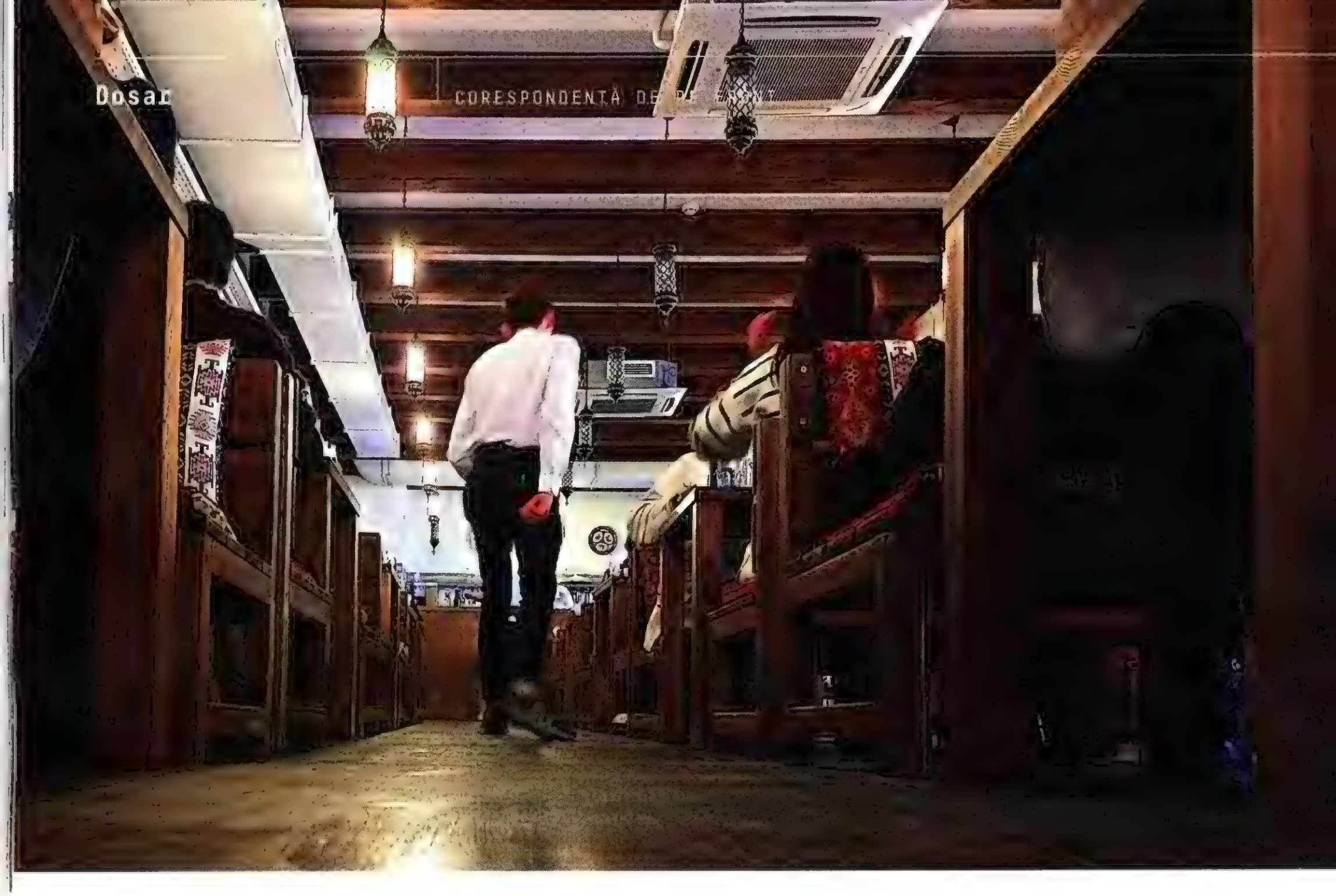

oraș unde ai pauza de masă și cina. În pauza de masă, într-o jumătate de oră trebuie să mănânci. Trebuie să fie și rapid dar și gustos și nici nu foarte scump. Cam acesta este conceptul nostru, de „fast casual". E cu o bucătărie etno. Rețetele noastre sunt luate de acasă. Efectiv cum găteau bunicile. Noi am preluat rețetele de la restaurantul din Bakhchysarai care a fost de succes. Era cel mai bun din Crimeea pe Tripadvisor. Am adus câțiva bucătari, câteva chelnerițe și am început să lucrăm. Am selectat o echipă cu care am deschis, dintre care mai avem încă angajați. Și am deschis în 2015.

Am avut un succes neașteptat. Ne-a ajutat simpatia de la acel moment față de tot ceea ce era tătăresc. Pusesem pe pereți până am renovat niște ornamente tătărești. Toată lumea se uita și se întreba oare ce o să fie acolo? În prima lună foarte multă lume intra și se uita să vadă ce va fi acolo. Cred că mulți s-au reîntors. Am avut parte de foarte mult sprijin și înțelegere. Avem chiar și un fan club. Când primim pe site observații mai răutăcioase întotdeauna avem apărători. Sunt foarte mulți care atunci când întâmpină ceva probleme sau nu le place ceva pur și simplu ne scriu un e-mail. Nu pe Facebook ca să fie public.

Nu ca să lezeze imaginea.

Da, foarte impresionant și foarte de ajutor pentru că atunci știi ce să schimbi. Relația dintre Ucraina și România este deocamdată zero. Eu sunt mult mai exotică aici decât americanii, decât englezii, decât orice altă nație. Nu se știe absolut nimic despre România exact la fel cum noi nu știm nimic despre Ucraina.

În București au fost create școli.

Și în Cluj. Lipsa aceasta de cunoaștere este o moștenire sovietică. Lumea sovietică nu era una a prieteniei, a cunoașterii, a respectului, nici vorbă. Erau rușii și ceilalți care nu aveau nicio importanță.

Rușii dominanți și ceilalți pe care încercau să îi țină ca pe niște vasali.

Asta era exact la opusul valorilor europene. Celălalt chiar nu contează, nici nu merită să îl cunoști. N-ai de ce să îl cunoști. Erau stereotipuri după care se ascundea cunoașterea României. Acum e prima dată când cineva care mă vede zice admirativ, cu zâmbet, cumva plăcut impresionată: „O, ești din România?".

Cum ai resimțit începerea acestui război ?

De la sfârșitul anului 2021 am avut anticipări iar asta ne-a ajutat foarte mult. Pentru că dacă s-ar fi întâmplat fără niciun fel de pregătire ar fi fost îngrozitor. Așa, cât de cât, oamenii se

NIMENI NU SE AȘTEPTA LA AȘA **CRUZIME** ȘI LA AȘA **BARBARIE** ȘI **BANDITISM** DIN PARTEA RUȘILOR

așteptau. Am avut discuții. Cum o să reacționăm? Ce ar trebui să facem? Am avut vreo două ședințe cu managerii în care am încercat să văd dacă se întâmplă „de neîntâmplatul", ce facem? Și atunci am zis: păi ne retragem în pivniță, strângem ce putem strânge, ne adăpostim, adăpostim pe cine putem. Ce poți să faci? Era extrem de neverosimil că se va întâmpla și nu prea ai ce să faci. Ne-am speriat îngrozitor și în momentul în care am auzit de la o rudă că Kievul va fi luat în 48 de ore. Atunci am decis să plecăm. Ocupația Crimeii care a decurs fără vărsare de sânge te făcea să te gândești că OK, rușii o să vină, o să fie supernaspa, că nu are cum să fie OK. Dar nimeni nu se aștepta la așa cruzime și la așa barbarie și banditism. E șocant de câte ori te gândești. Nu te poți obișnui cu gândul ăsta. Când am văzut în Maidan toate tancurile și mormanele acelea rusești de fier expuse care au fost trimise să ne omoare pe noi. E incredibil. Acum se spune adevărul despre toate lucrurile întâmplate în istorie. Nu ar fi fost greu de prevăzut așa ceva. Dar suntem în anii 2020 și este greu de conceput.

În 24 februarie seara ne-am urcat în mașină și am plecat. În 24 februarie am măsurat pe ceas: am făcut 3.000 de pași în casă și nu știu ce am făcut. Te întrebi ce să faci? Totuși aici este toată viața noastră. Și mie mi-a fost mult mai ușor de plecat decât altora, având familie în România. Pentru noi a pleca nu era ceva de nevăzut. Dar nu pot să îmi închipui cum au plecat atâtea familii fără absolut nimica. Când am plecat era totul blocat. Am plecat împreună cu alte trei mașini cu rudele noastre care erau cu foarte mulți copii. Noi am trimis în 18 februarie copiii împreună cu bunicii în Turcia, la rude.

Ca o măsură preventivă.

Da. Au continuat școala online copiii. Nu a fost ușor. Am făcut aproximativ 30 de ore până la Cernăuți. Un drum care, de obicei, se face în 8 ore.

Înțeleg că erau coloane nesfârșite de mașini.

Autostrada de ieșire dinspre Kiev spre vest era blocată și exact în seara aceea a fost bombardată. Acolo au fost și bătălii. A intrat armata rusă, era o zonă în care clar nu aveai ce căuta. Mai este o ieșire care este prin Irpin – Bucea, dar acolo au fost lupte. Se mergea în sudul Kievului, iar spoi din sud spre vest. Am mers pe drumuri prin care nu am fost niciodată. GPS-ul nu funcționa, a fost oprit pentru ca armata rusă să nu-l poată folosi. Și era totul blocat, toate mașinile erau pe drum, toată lumea încerca să fugă. Prima dată ne-am oprit la Cernăuți să vedem ce se întâmplă. Cumva nu voiam să plecăm. Eram cu soțul, cumnatul și cumnata. Bărbații ne-au pus pe noi în mașină să trecem granița iar ei s-au întors la Kiev cu trenul. Erau singuri în tren!

Toată lumea venea dinspre Kiev iar ei s-au întors înapoi.

Dar nu au putut să stea în casa din Kiev pentru că se auzeau bombardamentele în așa hal că nu se putea sta. Casa este la 5 kilometri de Irpin și la un kilometru de Bucea. Au venit în pivnița restaurantului.

Irpin este o localitate care a fost puternic bombardată. Podul de acolo era esențial pentru armata rusă: era nevoie să-l păstreze intact pentru a avansa cu tancurile spre Kiev. Însă acel pod a fost distrus de către un militar ucrainean. N

RESTAURANTUL
este adesea plin de clienți
La fotografia de la pag. 29
Motiv tradițional tătăresc expus pe pereții restaurantului

FOTO: REMUS CERNEA

Ministrul Culturii din Ucraina:

„Este un privilegiu să fii ministru pe timp de război“

La o conferință de presă organizată la Centrul Media din Kiev, Ministrul Culturii și Politicilor Informaționale, Oleksandr Tkachenko, a vorbit despre inițierea unui program național de creștere a capacității de utilizare a limbii engleze. – *Remus Cernea*

CHIAR DACĂ GUVERNUL UCRAINEAN este concentrat pe problemele legate de război, în același timp trebuie să realizeze reforme și să aducă schimbări care să îmbunătățească viața cetățenilor și să apropie țara de lumea occidentală și de Uniunea Europeană.

Ministrul a spus că un instrument necesar și foarte important este limba engleză, întrucât este limba afacerilor, a noilor oportunități și îi aduce pe ucraineni mai aproape de parteneri și de aliați. Limba rusă, influentă în trecut, va fi înlocuită de engleză.

În acest scop a fost lansată o platformă online gratuită unde orice ucrainean poate învăța limba engleză. Aceasta a fost realizată în colaborare cu societatea civilă, cu mai multe agenții guvernamentale și cu Ministerul Educației. Conține și teste adaptive în sensul că poți constata singur care este nivelul tău de stăpânire a limbii engleze rezolvând teste de diferite grade de dificultate. Dacă nu reușești să rezolvi teste dificile, poți reveni la teste mai ușoare. De asemenea, în Parlament a fost introdusă o lege pentru utilizarea limbii engleze ca limbă pentru comunicarea internațională. Ucraina va face efortul de a deveni o țară în care engleza va fi cea de a doua limbă vorbită.

Ucrainenii au început să utilizeze intensiv platforma, peste 180 de milioane de teste fiind efectuate de beneficiarii acesteia într-un interval de timp foarte scurt. Adresa este www.engmova.in.ua.

Ministrul are o diplomă obținută la Harvard Business School

Un detaliu relevant este că ministrul ucrainean are diplomă obținută la Harvard Business School. În anii 2016, 2017 și 2018 a fost inclus în lista celor 100 cele mai influente personalități din Ucraina conform *Revistei Focus*. Totodată, a fost introdus pe lista celor aflați sub sancțiuni decise de Moscova, încă din noiembrie 2018.

„Limba engleză este limba partenerilor noștri“

La finalul conferinței, ministrul a avut amabilitatea să răspundă unor întrebări *Newsweek România*, în exclusivitate:

„Este avută în vedere o transformare ce va privi numeroase sfere ale societății, plecând de la educație, astfel încât engleza să devină o limbă din ce în ce mai populară, peste tot în Ucraina. Acest lucru este important întrucât pe parcursul acestui război am înțeles că partenerii noștri sunt în Europa și limba de comunicare cu europenii și cu americanii este engleza, iar cunoașterea ei face cooperarea mult mai ușoară.

Această aplicație prezentată este una dintre modalitățile prin care oamenii își pot îmbunătăți cunoașterea limbii engleze și o pot învăța mult mai ușor“.

FOTO: REMUS CERNEA

Ce spune despre Președintele Zelenski

Newsweek România: **Președintele Zelenski este probabil cel mai important și cel mai cunoscut politician din lume în acest moment. Cum percepeți evoluția sa de la momentul în care era un actor care îl interpreta pe Președintele Ucrainei în serialul *Servant of the People* la momentul de acum când a devenit un președinte al țării în vremuri de război?**

Nu a fost numai un actor, a fost de asemenea producător. Astfel că a demonstrat calități de management pe care cu siguranță le-a confirmat atunci când a fost ales președinte cu 73% din voturi. În timpul războiului, transformarea a devenit evidentă pentru mulți oameni, nu numai pentru ucraineni, dar și pentru întreaga lume.

Nu a devenit doar probabil cel mai faimos politician, dar a devenit un lider al lumii civilizate în calitatea sa de președinte care apără valorile europene, teritoriul ucrainean, dar și Europa.

FOTOGRAFIILE AU FOST FĂCUTE LA **CENTRUL MEDIA DIN KIEV**, CU PRILEJUL CONFERINȚEI DE PRESĂ ÎN CARE A FOST PREZENTATĂ PLATFORMA DE ÎNVĂȚARE A LIMBII ENGLEZE PENTRU UCRAINENI.

Este un privilegiu să fii ministru în vremuri de război

Newsweek România: **Cum gestionați în guvern marile probleme generate de război dar în același timp încercați să implementați reforme ale statului pe drumul către împlinirea scopului de a deveni țară membră a Uniunii Europene?**

Unul dintre colegii mei miniștri din Europa, atunci când am discutat despre multele probleme dificile cu care ne confruntăm și deja eram obosiți, iar el a văzut cum telefonul meu suna cu noi probleme complicate pe care eu trebuia să comunic pentru a le rezolva, mi-a spus: „Nu ar trebui să fii obosit, este un privilegiu să fii ministru în vremuri de război!“.

ADERARE

O cotitură pe calea București-Chișinău

O scrisoare a intelectualilor români critică dublul limbaj al Bucureștiului în raport cu Republica Moldova. Momentul este important și iată de ce.

PRIETENIE. Guvernele de la București au spus mereu că susțin Republica Moldova și chiar au făcut-o, prin subvenții financiare. Președintele Iohannis a fost alături de Maia Sandu.

„VECTORII DE INFLUENȚĂ pro-rusă și-au intensificat activitatea în toată Europa. Efectele acestei activități încep deja să fie discernabile și în România, unde încrederea în Uniunea Europeană pare să fi scăzut dramatic, după ultimele sondaje. În ce privește Republica Moldova, lipsită de plasele de siguranță UE și NATO de care România beneficiază, sunt cu atât mai îngrijorătoare intervențiile unor actori politici români ale căror gesturi alimentează sentimente anti-europene și pro-ruse".

Acestea sunt premisele de la care pornește scrisoarea deschisă adresată președintei Maia Sandu de PEN Club România, document la care s-au raliat intelectuali din multe alte domenii de activitate.

Semnatarii, nume de prim rang ale literaturii și creației culturale din România, își exprimă susținerea deplină pentru parcursul european al Republicii Moldova și pentru președinta Maia Sandu. În același timp, scrisoarea atrage atenția asupra unul dublu limbaj al Bucureștiului cu privire la Republica Moldova.

Critica dublului limbaj

Documentul amintește de „forțarea retrocedării clădirii Bibliotecii Naționale a Moldovei către Mitropolia Basarabiei, parte integrantă a Bisericii Ortodoxe Române, în urma unui lobby politic intens susținut de actori politici din România".

Intelectualii români consideră drept inadmisibil ca patrimoniul arhitectural al Republicii Moldova să constituie obiectul unor tranzacții politice. Ei consideră că statul român are obligația morală să susțină fără rezerve Republica Moldova, fără a condiționa sprijinul de tranzacții de acest gen.

De asemenea, în scrisoare este criticată „recenta numire la conducerea Institutului Cultural Român din Chișinău a doamnei Monica Babuc, o apropiată a lui Plahotniuc – care i-a și condus partidul după fuga lui. Plahotniuc este pe lista de sancțiuni a SUA. Cum poate statul român să susțină, în diplomația sa externă, persoane apropiate de cei sancționați?" – întreabă semnatarii.

Scrisoarea intelectualilor reprezintă un punct de cotitură în ce privește abordarea societății românești a relației cu Republica Moldova. În primul rând, marchează o internalizare a subiectului, la un nivel fără precedent. Relația București-Chișinău a fost mult timp apanajul oficialităților, fiind mai mult sau mai puțin plasată într-un con de umbră, departe de ochii publici.

Da, guvernele de la București au spus mereu că susțin Republica Moldova și chiar au făcut-o, prin subvenții financiare, sprijin instituțional și politic, la nivel european.

Dacă Republica Moldova are un Acord de Asociere și Liber Schimb cu UE, dacă cetățenii ei pot călători fără viză în spațiul european și dacă i s-a recunoscut vocația de candidat la aderare, odată cu Ucraina atacată de ruși, atunci în toate acestea este și ceva fin efortul

de
OVIDIU NAHOI

României. Totuși, de prea multe ori, sub perdeaua susținerii Republicii Moldova, politicieni de rang înalt din România și o pleiadă de consultanți politici au dezvoltat legături bolnăvicioase cu elementele cele mai corupte de la Chișinău. Și care – avea să se dovedească în timp – nu-și puteau desfășura afacerile fără susținerea Kremlinului.

Este cazul oligarhului Vladimir Plahotniuc. Dar Departamentul de Stat al SUA l-a amintit, printre cei care primesc ajutor direct din Rusia, și pe primarul Chișinăului, Ion Ceban, fost membru de vază al Partidului Socialiștilor (Dodon), cultivat puternic de fruntași politici și aleși locali ai PSD.

Un teren ocupat de „ultrași"

Scrisoarea intelectualilor reprezintă un moment de trezire a societății civile în privința naturii relației politice București-Chișinău și un avertisment că derapajele vor fi sancționate public într-o manieră nemaivăzută până acum.

Intrarea societății civile în dezbaterea cu privire la Republica Moldova este o contrapondere (fericită) la grupurile radicale, autointitulate unioniste, precum Acțiunea 2012, din care s-a ridicat George Simion. Aceste grupări au ocupat terenul liber al dezbaterii și acțiunii în privința Republicii Moldova. Adesea, au jucat împotriva intereselor grupărilor pro-europene, dând apă la moară propagandei pro-ruse care vântura pericolul desființării statalității republicii și al „fascismului românesc".

TINERII RADICALI ÎN TRICOURI NEGRE AI LUI SIMION SE MULAU PE DORINȚA PROPAGANDEI RUSE

Tinerii radicali în tricouri negre ai lui Simion erau exact ceea ce îi trebuia propagandei ruse pentru a-și justifica discursul. George Simion a primit interdicția de a intra în Republica Moldova iar fostul ministru al Apărării de la Chișinău, Anatol Șalaru, a pus aceasta pe seama legăturilor politicianului român cu Moscova.

În al doilea rând, scrisoarea intelectualilor marchează un nou impuls al acțiunii publice împotriva propagandei rusești și o conștientizare a faptului că, în această materie, România și Republica Moldova trebuie luate împreună și nu separat.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

STRATEGIE

Armata tăcută a Kremlinului

Rusia folosește terorismul cibernetic și dezinformarea pentru a destabiliza societățile occidentale. Acesta nu este un lucru nou, dar recent dezvăluitele dosare ale companiei Vulkan indică o coordonare nemaivăzută între actele de terorism și cele de dezinformare și punerea lor în cadrul aceleiași misiuni de război.

NU MAI ESTE NEVOIE SĂ TRIMIȚI tancuri pentru a distruge o democrație. Dacă societățile mai mult sau mai puțin democratice din Europa Centrală și de Est au fost supuse de către URSS și li s-a impus comunismul prin intermediul tancurilor Armatei Roșii, acum Kremlinul acționează prin troli și terorism cibernetic.

La sfârșitul lunii martie, premierii din Republica Moldova, Ucraina și alte șase state din Europa Centrală și de Est au semnat o scrisoare comună prin care cereau celor mai importante companii de tehnologie din lume, cum ar fi Meta, care deține Facebook, să acționeze pentru a combate dezinformarea pe platformele lor sociale.

Publicată de biroul premierului ceh Petr Fiala

Potrivit Reuters, preluată de News.ro, scrisoarea a fost semnată de prim-miniștrii din Republica Moldova, Ucraina, Polonia, Republica Cehă, Slovacia, Estonia, Letonia și Lituania și a fost publicată de biroul premierului ceh Petr Fiala. „Manipularea și interferența informațiilor străine, inclusiv dezinformarea, sunt desfășurate pentru a destabiliza țările noastre, pentru a slăbi democrațiile noastre, pentru a deraia aderarea Republicii Moldova și a Ucrainei la Uniunea Europeană și pentru a slăbi sprijinul nostru pentru Ucraina pe fondul războiului de agresiune al Rusiei", avertizau liderii.

Potrivit acestora, platformele tehnologice, cum ar fi Facebook, ar trebui să ia măsuri concrete, cum ar fi respingerea plăților de la persoane sancționate și modificarea algoritmilor pentru a promova acuratețea în detrimentul implicării utilizatorilor, spun aceștia.

Ei au cerut companiilor să ia măsuri pentru ca platformele lor să nu fie folosite pentru a răspândi propaganda sau dezinformarea care promovează războiul, justifică crimele de război, crimele împotriva umanității sau alte forme de violență.

Premierii au lansat un apel la acțiune, „deoarece manipularea și interferența informațiilor străine, inclusiv campaniile de dezinformare, reprezintă o amenințare la adresa democrației, a stabilității și a securității naționale".

„Vulkan Leaks" - un război cibernetic total

La o zi de la apelul liderilor din Europa Centrală și de Est, un consorțiu de mari publicații internaționale dezvăluia existența unei unități a FSB, serviciul de informații rus, mascată sub o firmă de consultanță, specializată în operațiuni de hacking, atacuri asupra infrastructurilor critice și vaste operațiuni de dezinformare.

Din consorțiu fac parte publicații internaționale, precum *Le Monde, The Washington Post, Der Spiegel, Süddeutsche Zeitung, The Guardian.*

de **OVIDIU NAHOI**

Documentele au fost divulgate de un denunțător nemulțumit de războiul din Ucraina și arată cum o unitate a FSB, serviciul rus de informații, mascată într-o firmă privată de consultanță din Moscova, Vulkan, susține războiul cibernetic rusesc.

Documentele în limba rusă și de natură extrem de tehnică, oferă o perspectivă unică asupra profunzimii planurilor rusești de război cibernetic, într-o țară militarizată care nu luptă doar cu avioane de război, tancuri și artilerie, ci și cu hackeri și software.

Toate aceste lucruri sunt elemente ale războiului cibernetic, o specialitate a agențiilor serviciilor secrete rusești. Iar Vulkan lucrează pentru agenția de informații militare GRU, pentru agenția de informații interne FSB și pentru agenția de informații externe și economice SVR.

Cum? De exemplu, prin încercările de a paraliza sistemele informatice ale unui aeroport, astfel încât turnul de control să nu mai poată comunica cu avioanele. Sau prin declanșarea deraierilor de trenuri cu ajutorul unui program software care dezactivează toate controalele de siguranță. Sau întreruperea alimentării cu energie electrică.

Vulkan lucrează pentru agenția de informații militare GRU

Compania, cu multiplele ei diviziuni, s-ar fi aflat de-a lungul anilor la originea

mai multor atacuri cibernetice, acte de piraterie informatică și vaste acțiuni de dezinformare, cum ar fi celebrele MacronLeaks, o tentativă de amestec în alegerile prezidențiale franceze din 2017.

Operațiunile de hacking și atacurile asupra infrastructurii critice din Occident sunt combinate cu răspândirea dezinformării.

Atacarea cibernetică a Ucrainei, perturbarea deschiderii Jocurilor Olimpice de Iarnă din Coreea de Sud (2018), operațiuni de blocare a transportului feroviar și maritim pe tot globul sunt generate laolaltă cu operațiunile de dezinformare prin intermediul unor profiluri false de socializare.

De asemenea, în răspunderea Vulkan sunt puse amestecul în alegerile prezidențiale americane din 2016 sau perturbarea activității unei rafinării din Arabia Saudită, în 2017.

Modalitățile de lucru sunt diverse, dar toate servesc unui scop: subminarea Occidentului, divizarea și înfricoșarea societăților occidentale.

Teroriștii pot fi printre noi

După cum relatează *Der Spiegel*, una dintre publicațiile parte a consorțiului, cinci agenții de informații occidentale au confirmat autenticitatea documentelor. Cele mai multe dintre aceste agenții sunt cu ochii pe Vulkan de mai mult timp, din cauza activității pe care compania o desfășoară pentru agențiile de informații ruse. Vulkan pare să facă parte din complexul militar-industrial opac în care agențiile de informații rusești colaborează îndeaproape cu peste 40 de companii IT private. Unul dintre obiectivele acestora este de a dezvolta arme cibernetice extrem de eficiente care pot fi folosite împotriva tuturor celor pe care Kremlinul i-a identificat ca fiind inamicii Rusiei – Occidentul, în special.

Potrivit documentului, circa 30 de experți IT urmau să fie instruiți în cadrul programului „Crystal-2V", menit a executa atacuri asupra infrastructurii critice.

Acesta include „scoaterea din funcțiune a sistemelor de control al transportului feroviar, aerian și maritim" și a altor domenii „vitale", cum ar fi alimentarea cu energie electrică și apă.

Programul este, de asemenea, conceput pentru a-i antrena în blocarea accesului la sistemul global de informații publice - o referire aparentă la internet.

Documentele arată că pirații și teroriștii cibernetici nu acționează doar de la Moscova. Unii ar fi obținut locuri de muncă în companii multinaționale, inclusiv unele din Germania. *Der Spiegel* spune că a reușit să dea de urma unor foști angajați ai Vulkan la SIEMENS și la un furnizor de servicii BASF, pe lângă Trivago și Booking.com. Cea mai îngrijorătoare pistă, însă, duce la Dublin, într-unul dintre centrele industriei tehnologice europene.

FOTO: PEXELS

Este dezinformarea o formă de terorism?

Nu știm că există vreo legătură între dezvăluirile puse sub genericul „Vulkan Leaks" și apelul la acțiune lansat către giganții tehnologici de grupul de lideri din Europa Centrală și de Est, dintre care România se detașează prin absență. Apropierea lor în timp ne poate da de gândit. Cert este însă că acestea confirmă cele mai negre temeri ale serviciilor occidentale cu privire la periculozitatea pirateriei online și a terorismului cibernetic.

Din punctul de vedere rusesc, atacurile asupra infrastructurii critice civile și manipularea rețelelor sociale sunt văzute ca parte a unei singure misiuni, ceea ce reprezintă în esență un atac asupra voinței inamicului de a lupta.

Cu alte cuvinte, între perturbarea mersului trenurilor și inducerea unor sentimente anti-ucrainene prin intermediul rețelelor sociale nu este o diferență fundamentală, ba chiar și autorii sunt aceiași. Atunci când în spațiul public se lansează ideea că Ucraina trebuie să înceteze să mai lupte sau că și NATO este vinovată pentru război, atunci am putea avea de-a face mai curând cu o formă de terorism decât cu o exercitare a libertății de exprimare. Un expert român în coombaterea dezinformării spunea recent într-o întâlnire în sistem Chatham House că narativele propagandei ruse sunt lansate din unități centrale, controlate de Kremlin – cum ar putea fi cazul Vulkan – după care sunt distribuite de o serie de receptori din țările vizate. Aceștia acționează autonom, fără a fi neapărat sub controlul direct al Kremlinului și adesea nu sunt animați de sentimente pro-ruse cât mai curând de o aversiune față de modelul societății liberale.

Motivele pot fi numeroase, de la atitudini ultraconservatoare legate de minorități sexuale la frustrări de ordin economic sau convingeri religioase. După cum poate să nu fie vorba de niciun fel de convingere, ci doar de dorința de a obține audiență cu orice preț.

Aceste unități autonome acționează aidoma celulelor Al-Qaida, spune expertul. Sunt autosuficiente, nu sunt controlate direct de la un centru dar servesc aceleiași cauze: distrugerea societăților liberale prin semănarea diviziunii, fricii și nesiguranței. Este, în definitiv, scopul oricărei organizații teroriste. Dezvăluirile „Vulkan Files" reprezintă un punct de cotitură deoarece oferă dovada că Rusia tratează pe același palier dezinformarea organizată și actele de terorism cibernetic îndreptate împotriva infrastructurilor critice ale Occidentului. Dezinformarea este, așadar, parte a terorismului – și democrațiile ar putea să o trateze ca atare.

ISRAEL: o poveste de succes în pericol

Democrația israeliană este la răscruce. Iar amenințarea vine din convergența intereselor unor politicieni fragilizați de corupție și a grupurilor extremiste și ultrareligioase. – *Ovidiu Nahoi*

ÎN DECEMBRIE 2022, BENJAMIN Netanyahu revenea la conducerea guvernului israelian, în fruntea celei mai de dreapta coaliții din istoria țării. La scurt timp, coaliția a prezentat o legislație care limitează drastic puterile sistemului judiciar, punând practic Curtea Supremă sub controlul Parlamentului. Aceasta, în timp ce premierul este acuzat în trei dosare de corupție.

Asalt asupra sistemului de justiție

Pentru promovarea reformei justiției, Netanyahu a avut însă de plătit un preț greu, fiind nevoit să facă mari concesii grupurilor de extremă dreapta sau ultrareligioase. Acum, Netanyahu, un politician cu convingeri de dreapta pe care nu a ezitat să și le afișeze, apare drept unul dintre cei mai moderați membri ai cabinetului său, în comparație cu extremiști precum Itamar Ben-Gvir, ministrul Securității Naționale sau Bezalel Smotrich, ministrul de Finanțe, căruia i s-a încredințat un rol de supraveghere a politicii de colonizare.

Astfel, Guvernul duce nu doar un asalt asupra sistemului de justiție și a statului de drept – una dintre valorile fundamentale pe care s-a fondat statul – ci în numeroase alte domenii ale societății israeliene, cum ar fi educația, sistemele de ocrotiri sociale, minorități sexuale, ordinea publică. De asemenea, guvernul își manifestă deschis continuarea colonizării „în toate părțile teritoriului Israelului", ceea ce a condus deja la creșterea tensiunilor cu palestinienii și la o spirală a violenței.

Timp de mai multe săptămâni, zeci de mii de protestatari s-au adunat la Tel Aviv și în alte orașe pentru a manifesta împotriva a ceea ce ei consideră a fi un risc grav pentru instituțiile democratice.

Proteste peste proteste

Protestele au cuprins zone cheie ale societății – armata, diplomația, universitățile, sindicatele, ba chiar și sacrosanctul sector al apărării și securității. La 25 martie, ministrul Apărării, Yoav Galant, a cerut suspendarea reformei judiciare care a declanșat proteste stradale. În replică, Netanyahu a anunțat demiterea ministrului, gest pe care însă nu l-a dus la îndeplinire în mod formal.

A anunțat însă o amânare a aplicării controversatei reforme a justiției și începerea de negocieri cu opoziția, sub egida președintelui Itzhak Herzog. Simplă manevră tactică pentru a obține o detensionare a situației și a-și regrupa trupele? O înțelegere târzie din partea lui Netanyahu că a mers, totuși, prea departe? O încercare de a găsi o soluție rezonabilă de ieșire? Toate variantele par a fi pe masă.

Dar chiar și acest armistițiu a fost plătit scump de Netanyahu. În schimbul acceptării amânării reformei justiției – în niciun caz al renunțării - ministrul Securității, Ben-Gvir, un extremist notoriu, a cerut și obținut controlul Gărzii Naționale. Acesta este un organism paramilitar recent înființat, cu sarcina de a combate tulburările interne. Însă componentele de dreapta și extremă dreapta din guvern spun în continuare că reforma justiției va fi dusă la bun sfârșit.

O societate puternic divizată

Societatea israeliană este puternic scindată. O parte își dorește un stat mai secular și mai pluralist; cealaltă are o viziune mai religioasă și mai naționalistă. Acum, interesul lui Netanyahu de a pune sub control o Curte Supremă care îl agasează cu procesele se îmbină cu aversiunea grupurilor ultrareligioase la adresa acestei instanțe.

Aceasta s-a opus acordării unor privilegii pentru evreii ultraortodocși și a unor dispense de la efectuarea serviciului militar în schimbul studierii textelor sfinte.

Rezultatele ultimelor runde de alegeri și noua configurație politică reflectă, în cele din urmă, mutațiile petrecute în societatea israeliană în ultimele decenii și pierderea influenței evreilor seculari și centriști, care au dominat în primele decenii de la fondarea statului.

Ceea ce se întâmplă acum în Israel pare a fi un moment crucial pentru de-

AFACERI
Schimbarea la față a antreprenoriatului » P.38

mocrația acestei țări, care s-a fondat, în 1948, având în centru tocmai principiile pluralismului și statului de drept. În toate aceste decenii, a fost ridicată, pe nisip și piatră seacă, o economie avansată, s-a edificat o societate creativă și a fost menținută o democrație, nu ideală dar adaptată condițiilor specifice Israelului.

Se vor pierde toate acestea acum? Aceasta este marea temere a celor care protestează pe străzile orașelor israeliene.

Cazul Israelului trebuie să dea de gândit multor democrații, mai mult sau mai puțin consolidate. Este o poveste despre pericolul pe care îl reprezintă combinația de interese între o clasă politică fragilizată de corupție și grupările extremiste și ultrareligioase.

Iar sfârșitul poveștii încă nu a fost scris.

de
KERRI ANNE RENZULLI

Fotografii de
HARRISON BOYCE

Schimbarea *la* FAȚĂ *a* antreprenoriatului

FEMEILE, *în* SPECIAL **FEMEILE** *de* CULOARE, **LANSEAZĂ** COMPANII *în* NUMĂR MAI MARE *ca* **NICIODATĂ.** DAR **FINANȚAREA** RĂMÂNE *o* MARE PROBLEMĂ.

PE DRUMUL CEL BUN

După ce a renunțat la sponsorul Nike, campioana olimpică Allyson Felix și-a fondat propria companie de încălțăminte pentru femei. Saysh și-a vândut întregul stoc la doar 40 de zile de la lansare.

FOTO: GETTY

TUNCI CÂND RIHANNA S-A OPRIT LA JUMĂTATEA spectacolului său de la pauza Super Bowl-ului pentru a-și șterge luciul de pe față cu pudra Fenty Beauty, nu a fost deloc vorba despre vocea ei, ci despre flerul ei pentru afaceri care a fost afișat cu îndrăzneală.

Acel scurt retuș de trei secunde, împreună cu buzele strălucitoare pe care le-a afișat (noul ruj lichid Icon Velvet Liquid Lipstick Fenty în culoarea roșu „MVP") și ținutele purtate de dansatoarele sale de rezervă (din linia de lenjerie Savage X Fenty, desigur), au adus brandului Fenty suma de 7,8 milioane de dolari în primele 12 ore de după meci, potrivit Launchmetrics, care măsoară valoarea monetară a strategiilor de marketing.

Să profiți de oportunitate, așa cum a făcut Rihanna la Super Bowl, este ceea ce fac cel mai bine antreprenorii de succes. Dar ingeniozitatea nu este singurul lucru pe care fondatorii de noi companii îl au din ce în ce mai mult în comun cu CEO-ul Fenty. De la începutul pandemiei, femeile, în special cele de culoare, au devenit principalii promotori ai creării de afaceri în SUA.

În 2020 și 2021, femeile au lansat 49% din noile afaceri, potrivit unui studiu realizat de Gusto, o companie software de resurse umane. Între timp, aproape jumătate dintre startup-urile conduse de femei în 2020 au fost lansate de femei de culoare. În 2019, ponderea noilor companii fondate de femei a fost de doar 28 la sută.

„Ne aflăm într-o perioadă de renaștere a antreprenoriatului, iar aceasta este alimentată de grupuri care au fost în mod tradițional lăsate pe dinafară, cum ar fi femeile și persoanele de culoare", spune Luke Pardue, unul dintre economiștii de la Gusto care a condus studiul.

Ce determină această ascensiune

În timpul pandemiei, nevoia și oportunitatea s-au combinat pentru a alimenta explozia de antreprenoriat în rândul femeilor. În timp ce COVID-19 a pus stăpânire pe economie, rata de participare a femeilor la forța de muncă a scăzut la cel mai mic nivel din 1988, deoarece industriile dominate de femei au suferit cele mai mari concedieri. Mamele și-au părăsit locurile de muncă pentru a avea grijă de copiii blocați acasă din cauza închiderii școlilor și a grădinițelor. Pentru multe femei, lansarea unei afaceri a fost cea mai bună opțiune disponibilă pentru a recâștiga controlul asupra carierei și a aduce veniturile necesare, păstrând în același timp

FOTO: KEVIN MAZUR/ROC NATION/GETTY

O COMERCIANTĂ PRICEPUTĂ
Cântatul a fost doar o parte din spectacolul de la Super Bowl pentru Rihanna, care a prezentat produsele Fenty în timpul prestației sale.

flexibilitatea necesară pentru a avea grijă de cei dragi în timpul lockdown-ului.

De fapt, potrivit studiului Gusto, aproape 40 la sută dintre femeile care au demarat o nouă afacere în 2020 au făcut acest lucru ca urmare directă a pandemiei. Femeile din rândul minorităților, care au fost cele mai afectate de concedierile cauzate de pandemie, au fost de două ori mai susceptibile decât alte femei să spună că au devenit antreprenoare pentru că nu aveau un loc de muncă sau pentru că erau îngrijorate de situația lor financiară.

„Femeile de culoare au resimțit aceste perturbări în cea mai mare măsură și au fost cele care au transformat cele mai mari obstacole în oportunități pentru ele însele", spune Pardue. De asemenea, adaugă el, acestea au fost, cel mai probabil, cele care au început o afacere menită să ajute comunitatea lor, în special prin educație, asistență medicală sau organizații non-profit.

De asemenea, femeile s-au orientat către a deveni propriul angajator deoarece aveau nevoie de un program de lucru mai flexibil. Aproape trei din cinci femei antreprenor au numit acesta ca fiind principalul motiv pentru care au pornit pe cont propriu în 2020, în timp ce mai mult de un sfert dintre proprietarii de afaceri de sex feminin cu copii de vârstă școlară au declarat că și-au lansat compania în 2021 din cauza responsabilităților sporite de îngrijire.

„Pandemia a fost o resetare pentru toată lumea. Le-a permis oamenilor să ia o pauză de la călătorii, să se implice cu familiile lor și poate să-și dea seama că au ratat unele lucruri din viața personală", spune Pamela Prince-Eason, CEO al Consiliului Național al Întreprinderilor pentru Femei (Women's Business Enterprise National Council). „Unele, care lucrau de acasă și au fost sunate înapoi, nu au vrut să se întoarcă la un birou, altora le-a plăcut să petreacă mai mult timp acasă cu copiii lor și au început să se gândească la modul în care ar putea păstra acest model flexibil prin inițierea unei afaceri proprii".

Sprijin mai mare pentru femeile fondatoare

Femeile nu au lansat afaceri noi doar ca răspuns la eșecuri în circumstanțele lor personale. Multe dintre ele au profitat, de asemenea, de un sprijin mai mare acordat de corporații, de guvern sau de organizațiile non-profit pentru întreprinderile deținute de femei și de persoane din rândul minorităților. De exemplu, mai multe companii mari de servicii financiare, cum ar fi Capital One și Wells Fargo, precum și compania de tehnologie Cummins Inc. au lansat programe pentru a îndruma femeile fondatoare și antreprenorii de culoare și pentru a le oferi asistență pentru finanțare.

Această creștere a urmat unei presiuni publice intense pentru a sprijini mai bine persoanele de culoare în urma morții lui George Floyd. De asemenea, un alt factor a fost popularitatea în creștere a investițiilor de mediu, sociale și de guvernanță (ESG), care iau în considerare în evaluările companiilor factori nefinanciari, cum ar fi modul în care o întreprindere își tratează angajații și comunitatea, în general, precum și defalcarea pe sexe și diversitate.

„TRECEM *printr-o* **RENAȘTERE** *a* ANTREPRENORIATULUI *și* ACEASTA ESTE ALIMENTATĂ *de* GRUPURI *care* AU FOST *în* MOD **TRADIȚIONAL** LĂSATE *pe* DINAFARĂ, *cum ar fi* FEMEILE *și* PERSOANELE *de* CULOARE„

„Fără îndoială, cea mai mare schimbare a avut loc după moartea lui George Floyd", spune Prince-Eason. „Am văzut o schimbare în modul în care corporațiile se concentrau asupra diversității și incluziunii și o dorință reală crescută de a învăța cum să sprijine mai bine femeile care dețin afaceri și să le faciliteze activitatea. Este sfâșietor că a fost nevoie de așa ceva pentru a provoca o astfel de schimbare".

Analistul de cercetare al PitchBook, Annemarie Donegan, este de acord cu faptul că climatul social general din SUA s-a îmbunătățit în ultima vreme pentru femeile fondatoare. Acest lucru s-a petrecut datorită interesului mai mare față de echitate și față de considerațiile ESG - tendințe care, în opinia lui Donegan, au ajutat întreprinderile și investitorii să recunoască obstacolele care reține companiile cu fondatori femei și au fost un stimul pentru mai multe investiții. De asemenea, de ajutor, notează Donegan, a fost și o creștere accentuată a numărului de femei cu funcții de decizie în cadrul marilor corporații financiare și în firmele de capital de risc - acesta

din urmă a crescut cu 25% din 2019 - ceea ce a ajutat mai multe femei fondatoare să obțină acces la finanțare. Anul trecut, de exemplu, au fost fondate mai multe firme de investiții și de capital de risc conduse de femei, împreună cu incubatoare dedicate femeilor fondatoare.

„A avea reprezentare feminină la nivelul firmelor reprezintă practic jumătate din ecuație", spune Donegan. „Femeile din zona de investiții cu capital de risc sau investitorii providențiali au un impact enorm, deoarece prezentarea unei femei investitor oferă acestor companii un nivel de înțelegere pe care s-ar putea să nu îl obțină de la firmele tradiționale de capital de risc".

Datele arată că, în medie, femeile investesc în de două ori mai multe startup-uri fondate de femei decât omologii lor de sex masculin, în primele etape de finanțare. Acesta a fost cazul la Inspired Capital, un fond generalist de peste 500 de milioane de dolari, condus de un parteneriat format în proporție de 75% din femei. „VC-urile au responsabilitatea de a continua să valideze modul în care evaluăm oportunitățile de investiții, reducând prejudecățile implicite care au jucat mult timp un rol în deciziile de finanțare în stadii incipiente. Iar acest aspect contează foarte mult atunci când o mare parte din ceea ce evaluezi este chiar fondatorul afacerii", spune Alexa von Tobel, fondator și managing partner al Inspired Capital. „Continuând să prezentăm mai multe femei investitori și fondatoare care construiesc companii excepționale, vor fi urmate, cu siguranță, de mai multe în viitorul apropiat".

Sprijinul mai larg din diverse părți pare să dea roade. Un studiu Pitchbook din 2022 a constatat că, până în primele nouă luni ale anului 2021, startup-urile cu o femeie fondatoare au strâns peste 40 de miliarde de dolari, aproape de două ori mai mult decât suma strânsă de companiile înființate de femei în tot anul 2019 sau 2020.

Problemele legate de bani rămân

Cu toate acestea, sumele mai mari de bani care curg către femeile fondatoare sunt, de asemenea, parțial un rezultat al creșterii masive a finanțării cu capital de risc, în general, în ultimii ani. Măsurată ca procent din totalul investițiilor cu capital de risc, ponderea care merge către firmele conduse de femei, în realitate, a stagnat, stabilizându-se undeva între 2 și 3 la sută, inclusiv 2,1 la sută în 2022. Întreprinderile co-fondate de un bărbat și o femeie s-au descurcat ceva mai bine, obținând anul trecut 16 la sută din totalul finanțării cu capital de risc - un nou record care reflectă o creștere lentă, dar constantă, în ultima vreme.

Rezultatul net este că aproximativ 80 la sută din finanțarea prin capital de risc continuă să meargă către întreprinderi exclusiv masculine. Acest lucru se întâmplă în ciuda cercetărilor efectuate de Boston Consulting Group (BCG), care a constatat că întreprinderile nou-înființate conduse de femei au fost un pariu mai bun, obținând 78 de cenți pentru fiecare dolar investit, față de doar 31 de cenți pentru cele fondate de bărbați.

„Accesul la capital rămâne cea mai mare problemă pentru femeile care dețin afaceri, iar în cazul femeilor de culoare este chiar mai rău", spune Prince-Eason.

O parte a problemei este că femeile tind să se confrunte cu mai multe respingeri în timpul prezentărilor, în special în ceea ce privește expertiza lor tehnică, a constatat BCG. De asemenea, femeile fondatoare oferă, de obicei, proiecții financiare mai realiste, ceea ce înseamnă că ele pot cere

SUSȚINĂTORI AI SCHIMBĂRII
Deasupra: Fondatoarea Inspired Capital, Alexa von Tobel (extrema stânga). Mai jos: Pamela Prince-Eason, Consiliul Național al Întreprinderilor pentru Femei.

STARTUP-URILE CONDUSE *de* **FEMEI** *au* FOST *un* PARIU BUN, REVENINDU-LE **78 DE CENȚI** *pentru* FIECARE DOLAR INVESTIT, *față de* DOAR **31 DE CENȚI** *pentru* CELE FONDATE *de* BĂRBAȚI.

mai puțini bani decât bărbații fondatori și stârnesc mai puțin entuziasm în rândul investitorilor de capital de risc care caută randamente fabuloase.

Chiar și creșterea numărului de femei investitori providențiali și de femei din cadrul firmelor de capital de risc nu a mișcat acul atât de mult pe cât se aștepta din cauza unui curios obstacol. Un studiu publicat luna trecută în *Harvard Business Review* a constatat că firmele conduse de femei, a căror primă rundă de finanțare a fost obținută exclusiv de la firme de capital de risc de sex feminin, au avut de două ori mai puține șanse de a obține o a doua rundă de finanțare decât cele a căror primă rundă a inclus parteneri de sex masculin. În schimb, genul investitorilor inițiali în cazul companiilor fondate de bărbați nu a avut niciun impact asupra finanțării ulterioare.

„Când oamenii văd că o femeie fondatoare are un investitor de sex masculin, ei presupun că trebuie să fi primit investiția acestuia pentru că este competentă, iar startup-ul ei este puternic", au scris autorii Isabelle Solal, profesor asistent de management la ESSEC Business School, și Kaisa Snellman, profesor asociat, specializat în comportament organizațional la INSEAD. „Dar atunci când oamenii văd că o femeie fondatoare are un investitor de sex feminin, ei atribuie succesul investiției sale mai degrabă genului ei decât competenței sale... indiferent de calificările sale reale".

Mergând înainte

Exasperant? Sigur. Dar provocările cu care se confruntă în continuare femeile la înființarea unei afaceri nu a oprit numărul tot mai mare al celor care încearcă - inclusiv cele cinci fondatoare de succes din paginile următoare.

Dacă vă numărați printre cei mulți care au o idee de afacere pe care doresc să o urmeze, poveștile lor vă pot inspira. Asta, pe lângă faptul că vă oferă strategii practice despre orice, de la finanțare, la găsirea clienților, de la depășirea prejudecăților încăpățânate împotriva femeilor în afaceri, până la a vă întări împotriva respingerii care va veni inevitabil în calea dvs. pe drumul către o lansare de succes. Campioana olimpică la atletism Allyson Felix, fondatoarea brandului de încălțăminte pentru femei Saysh, spune că „Vei auzi o mulțime de refuzuri și nu poți lăsa ca acest lucru să te descurajeze sau să te încurce".

În cele din urmă, spune Kaylin Marcotte, fondatoarea companiei de puzzle JIGGY, „A face această trecere de la angajat, la antreprenor, este, în cele din urmă, un pariu pe tine însăți". În economia incertă de astăzi, dacă aveți o idee inteligentă pentru o nouă afacere și dacă visul dumneavoastră este să o lansați, nu există, poate, un pariu mai bun de făcut.

FOTO DE SUS: BRIAN ACH/NATIONAL ASSOCIATION OF PROFESSIONAL WOMEN/GETTY. JOHN LAMPARSKI/GETTY

9 Metode *pentru* a-ți crește afacerea

Vă gândiți să **lansați o afacere** sau căutați modalități de a dezvolta un business existent? Acești fondatori au câteva sfaturi.

01 Arată, nu spune.
„Dacă vinzi ceva ce oamenii cărora le faci prezentarea nu au experimentat niciodată, aceștia pot sau nu să te creadă. În fiecare rundă, am realizat un videoclip în care apar utilizatori reali care explică beneficiile platformei noastre și modul în care funcționează. Acesta a fost un argument extrem de puternic". ▸ CHRISTINE MOSELEY, *fondator și CEO, Full Harvest*

02 Vorbiți cu oricine vă ascultă.
„Aș spune da la tot și la toate, aș vorbi cu sute de oameni, aș merge la fiecare conferință și la fiecare eveniment de networking. Apoi m-aș duce la acești panelişti uriași imediat după ce au vorbit și aș intra în legătură cu ei. Unii dintre acei oameni sunt cei care m-au ajutat să-mi pun afacerea pe picioare". ▸ C.M.

03 Construiți un trust de creiere.
„Adunați câteva persoane care sunt fie alți antreprenori aflați în același punct ca și dumneavoastră, fie mai avansați - consilieri și mentori care pot fi sistemul dumneavoastră de sprijin. Mi-au trebuit mulți ani pentru a-mi da seama cât de vital este să am acest lucru, așa că a fost o călătorie foarte singuratică în calitate de femeie fondatoare". ▸ C.M.

04 Deveniți insensibilă la „nu".
„Winston Churchill a spus: «Succesul înseamnă să treci din eșec în eșec fără să-ți pierzi entuziasmul». Aceasta este o descriere excelentă a ceea ce am fost la început. [Lansarea unei afaceri] necesită multă reziliență și să nu renunți". ▸ APRIL KOH, *co-fondator și CEO, Spring Health*

05 Continuați să vă îmbunătățiți prezentarea.
„Schimbați-vă prezentarea după fiecare lansare, în funcție de momentul în care observați că oamenii se apleacă atunci când le pierdeți atenția sau în funcție de întrebările pe care le pun. Pachetul dvs. ar trebui să fie diferit pentru fiecare prezentare, deoarece vă optimizați și modificați mereu". ▸ A.K.

06 Fii intransigent în misiunea ta.
„Doar 2 la sută din finanțările cu capital de risc merg către femei, așa că înțelegeți că veți auzi multe refuzuri. Nu vă puteți lăsa descurajată de acest lucru. Încearcă să comunici cu adevărat scopul și motivul tău - care se lipește cel mai mult de oameni - pentru că trebuie să faci o impresie de durată". ▸ ALLYSON FELIX, *co-fondator și președinte, Saysh*

07 Citește sala.
„Oamenilor diferiți le pasă de lucruri diferite, așa că adaptați ceea ce spuneți în funcție de audiență. Discursul meu pentru investitori nu este același cu cel pentru un public general. Echilibrează povestea mărcii tale cu cifre convingătoare. Să ai o poveste grozavă este frumos, dar trebuie să susții de ce este important ceea ce faci". ▸ KAYLA CASTAÑEDA, *fondator și CEO, Agua Bonita*

08 Adaptați-vă la gustul clienților dumneavoastră
„Faci produse pentru alți oameni, nu pentru tine. S-ar putea să vrei lucrurile într-un anumit fel, dar, dacă consensul spune că le vrem în alt fel, trebuie să asculți. La sfârșitul zilei, suntem în afacerea de a-l face fericiți pe ceilalți oameni. Da, începe cu noi, dar se termină cu ei". ▸ K.C.

09 Bazează-te pe propriile resurse cât de mult poți.
„Există multă presiune asupra noilor antreprenori pentru a-și asigura finanțarea. Dar sunt multe lucruri pe care le poți face fără a strânge fonduri. Încercați crowdfunding, folosind Kickstarter, vânzând precomenzi. Am ales să continui să fac bootstrapping pentru că nu am vrut să compromit modul în care am crescut afacerea de dragul de a returna banii cuiva". ▸ Kaylin Marcotte, *fondator și CEO, JIGGY*

Spargerea tiparelor *pentru* femei

ALLYSON FELIX
Co-fondator și președinte

SAYSH

DIN CENUȘA UNEI DESPĂRȚIRI publice de sponsorul său în anul 2019, Allyson Felix, cea mai medaliată vedetă americană de atletism din toate timpurile, a început o nouă carieră ca șefă a propriei companii de încălțăminte, Saysh. Felix a lucrat liniștită cu Nike timp de aproape un deceniu, până când a venit momentul să își reînnoiască contractul. Negociind în timp ce era însărcinată, Felix spune că Nike i-a oferit o reducere de 70% a salariului și, la început, a refuzat cererea ei de a-i garanta că nu va fi pedepsită dacă performanțele ei vor avea de suferit în perioada care a urmat nașterii. Deși Nike și-a îmbunătățit în cele din urmă politicile privind concediul de maternitate, Felix a sfârșit prin a părăsi compania, ceea ce a lăsat-o fără un sponsor care să-i furnizeze încălțămintea de care avea nevoie pentru a concura la a cincea sa Olimpiadă.

„Mă descărcam la fratele meu [cofondatorul Saysh, Wes Felix], spunându-i că m-am săturat ca firmele să nu-mi vadă valoarea. El m-a întrebat simplu: «De ce nu o facem noi înșine?»", își amintește Felix. „Am spus: «Ești nebun», dar apoi mi-am dat seama că avea dreptate. Aveam oportunitatea de a crea schimbarea în loc să cerem altcuiva să o facă". Purtând o pereche specială de pantofi de curse de la propria marcă, Felix a trecut linia de sosire la Jocurile Olimpice de la Tokyo din 2021 pentru a obține a cea de a șaptea medalie de aur și prima sa medalie de bronz. „Este cel mai important punct al carierei mele", spune Felix. „De obicei, totul se rezumă la medalie și la timp, dar acest lucru a fost mult mai mare. Am depășit toate adversitățile, purtând proprii mei pantofi, și m-am simțit ca și cum aș fi fost o reprezentantă pentru alte femei, alte mame și oameni cărora li s-a spus că povestea lor s-a terminat". Crearea acelor pantofi speciali pentru curse olimpice și a încălțărilor sport athleisure, de zi cu zi, pe care Saysh îi vinde în prezent, a dus-o pe Felix la un nou regim de antrenament. În loc de timpii de pe pistă și de încălzire, ea a trebuit să stăpânească strângerea de fonduri, să elaboreze un model de afaceri câștigător și să se confrunte cu unele idei de producție sexiste care persistă în industria încălțămintei. În conformitate cu abordarea centrată pe femei a companiei, Felix și fratele ei au căutat finanțare la firme de capital de risc conduse sau fondate de femei. Ultima lor rundă, care a strâns 8 milioane de dolari, a inclus, de asemenea, sprijin din partea Athleta - marca cu care Felix a semnat după ce a părăsit Nike.

Proiectarea aspectului pantofilor sport Saysh s-a dovedit a fi o provocare mai mare decât a anticipat echipa. „Am crezut că vom crea pantofi pentru mine, pe care să-i port la Jocurile Olimpice și pe care și alte femei să îi poată purta, dar apoi am aflat că pantofii pentru atletism nu fuseseră făcuți pentru femei", spune Felix. „Un pantof este făcut pe baza unei forme sau a unui mulaj în formă de picior și, de obicei, este întotdeauna cel al unui picior de bărbat care este folosit. Așa că asta a devenit o oportunitate de a spune că femeile merită mai mult". Astăzi, clienții pot achiziționa pantofii sport Saysh One (preț de vânzare cu amănuntul: 150 de dolari) și Saysh Two (185 de dolari) de pe site-ul mărcii sau cel al companiei Athleta. Ea a refuzat să spună câte perechi a vândut până acum, dar, în 40 de zile de la lansarea din 2021, Saysh a epuizat stocul de marfă și avea o listă de așteptare de 25.000 de persoane. Saysh intenționează să folosească ultima rundă de finanțare pentru a-și spori distribuția angro și cu amănuntul și pentru a experimenta o gamă extinsă de produse.

„AVEM *o* **OPORTUNITATE** *de a* CREA O SCHIMBARE ÎN LOC *să* CEREM **ALTCUIVA** *să* O FACĂ".

Acum speră ca și alte mărci de încălțăminte să observe și să înceapă să facă mai mulți pantofi sport folosind mulaje ale picioarelor femeilor sau să adopte o politică de retur pentru maternitate similară cu cea a Saysh, care oferă gratuit persoanelor al căror picior își schimbă mărimea în timpul sarcinii o pereche în noua lor mărime. „Vrem să facem lucrurile mai bune pentru femei și să împingem industria să privească femeile", spune Felix.

Vedeta de atletism Allyson Felix a triumfat la Jocurile Olimpice de la Tokyo din 2021 alergând în pantofi făcuți de compania sa de încălțăminte, Saysh.

Soluție tehnologică *pentru* sănătatea mintală

APRIL KOH

Co-fondator și CEO

SPRING HEALTH

LA UN MOMENT DAT, O CINCIME DINTRE americani se confruntă cu o problemă de sănătate mintală. Din 2016, April Koh a dezvoltat un sistem, oferit prin intermediul planurilor de sănătate și al programelor de beneficii pentru angajați, care utilizează o tehnologie inovatoare de învățare automată pentru a potrivi o persoană cu tratamentul sau opțiunea de îngrijire cea mai potrivită pentru nevoile sale unice. „Există o cantitate imensă de suferință inutilă și de risipă în domeniul sănătății mintale din cauza tuturor încercărilor și erorilor în materie de tratament", spune Koh. „Este, în esență, o mare ghicitoare".

Koh a avut ideea de a crea Spring Health pe când era studentă la Yale, unde studia sociologie și informatică, după ce a citit o lucrare evaluată de către co-fondatorul ei, Adam Chekroud, care, pe atunci, își termina doctoratul în psihologie și neuroștiințe la această școală. Lucrarea descria modul în care un model de învățare automată depășește psihiatria obișnuită în ceea ce privește potrivirea unei persoane cu tratamentul potrivit pentru ea.

„Am simțit că reprezenta viitorul îngrijirii sănătății mintale", spune Koh, care își urmărise colega de cameră din facultate și cea mai bună prietenă luptându-se

cu o tulburare alimentară severă şi trecând pe la diverşi furnizori şi prin diferite tratamente fără succes. „Eu [văzusem] de aproape cât de distructivă este pentru moralul unui pacient o experienţă îngrozitoare de îngrijire a sănătăţii mintale".

Koh l-a contactat pe Chekroud şi, împreună, au început să se gândească la implicaţiile din lumea reală ale cercetării sale. Acest lucru a dus la dezvoltarea abordării „îngrijirii mentale de precizie" a Spring Health, care începe prin a adresa utilizatorilor o serie de întrebări care urmează să le depisteze digital mai mult de 10 afecţiuni de sănătate mintală, apoi foloseşte învăţarea automată pentru a crea un plan de îngrijire personalizat. Serviciul oferă, de asemenea, o listă de terapeuţi sau antrenori disponibili care corespund nevoilor utilizatorului, plus acces la instrumente digitale, cum ar fi terapia cognitiv-comportamentală, exerciţii de conştientizare şi meditaţie.

Pentru a pune pe picioare compania, fondatorii au petrecut un an participând la concursuri de prezentare, câştigând cinci competiţii şi un total de 100.000 de dolari. De asemenea, s-au angajat în mod constant să bată la uşi, întâlnindu-se cu investitori proveniţiali şi lideri din domeniul resurselor umane, lansând şi cerând sfaturi şi încercând să îşi aducă brandul în faţa a cât mai multor persoane. „Au existat câţiva credincioşi timpurii", spune Koh. „Durerea era atât de acută în rândul angajatorilor şi al liderilor din resurse umane de a oferi o soluţie de sănătate mintală care să funcţioneze cu adevărat pentru angajaţii lor suferinzi, încât aceştia au fost dispuşi să accepte pariul".

Este un pariu care pare să dea roade. În prezent, peste 800 de companii, inclusiv giganţi corporativi precum Bain, BlackRock, General Mills, Kayak şi Whole Foods, folosesc Spring Health ca furnizor de servicii de sănătate mintală. Compania câştigă şi investitori, obţinând recent o finanţare suplimentară de 190 de milioane de dolari. Astfel, Koh a devenit cea mai tânără femeie director executiv care a condus un unicorn - un startup cu o evaluare de peste 1 miliard de dolari -, o distincţie de care este atât mândră, dar şi descurajată. „Există o mulţime de fondatori de unicorni de sex masculin care sunt mai tineri decât mine", spune Koh. „Abia aştept ca următoarea femeie CEO să îmi ia locul".

„EXISTĂ o MULŢIME de FONDATORI de **UNICORNI** de SEX MASCULIN care sunt MAI TINERI DECÂT MINE. ABIA AŞTEPT URMĂTORUL **CEO FEMEIE** care SĂ ÎMI IA LOCUL".

Realizarea de care Koh este cea mai mândră: rezultatele unui studiu, publicat vara trecută în JAMA Network Open, care a constatat că 70 la sută dintre utilizatorii săi au raportat o îmbunătăţire a sănătăţii lor mintale şi, în medie, a fost nevoie doar de aproximativ şase săptămâni pentru ca un pacient să intre în remisiune. Astfel, angajaţii au lipsit cu 25 la sută mai puţine zile de lucru şi au declarat că au fost de 1,6 ori mai puţin predispuşi să îşi părăsească locul de muncă, iar companiile au economisit aproximativ 7.000 de dolari per participant în şase luni. „A arătat că putem îmbina rezultatele clinice cu cele financiare", spune Koh. „A confirmat cu adevărat pentru clienţi că nu trebuie să facă un compromis atunci când fac aceste investiţii în sănătatea mintală a angajaţilor lor".

FOTO DIN STÂNGA: MINNOW PARK; COURTESY OF SPRING HEALTH

O abordare amestecată a îngrijirii de sine

CU MULT TIMP ÎNAINTE CA PUZZLE-URILE SĂ devină o activitate îndrăgită în epoca pandemiei, Kaylin Marcotte era doar un simplu fan. Ani de zile, ea a rezolvat puzzle-uri ca o formă de eliberare de stres. Ea le completa pe cele de 1.000 de piese în fiecare săptămână pentru a contracara epuizarea cauzată de orele lungi de lucru ca director de marketing și comunitate la The Skimm, un start-up media digital. Dar s-a plictisit din ce în ce mai mult de imaginile învechite și demodate ale puzzle-urilor tipice.

Așa că Marcotte și-a propus să construiască o companie care să facă genul de puzzle-uri pe care ea dorea să le rezolve. JIGGY este specializată în puzzle-uri cu aspect modern, cu desene realizate de artiste în devenire, care primesc fiecare o parte din profitul obținut din fiecare vânzare. Marcotte include lipici în kituri, astfel încât clienții să poată păstra și înrăma puzzle-urile ca pe niște adevărate opere de artă.

KAYLIN MARCOTTE

Fondator și CEO

JIGGY

Totuși, drumul de la ideea inițială la lansare a fost unul lung. „Oamenii cred că ai un moment de revelație și apoi, peste noapte, te apuci și lucrezi într-un garaj. Dar pentru mine a fost mai degrabă o construcție lentă", spune Marcotte. „Am petrecut ani de zile planificând, urmărind tendințele, pentru a mă convinge că acest lucru avea potențial de afaceri, că puzzle-urile ar putea fi o formă de îngrijire de sine care să rezoneze și cu alții".

O întâlnire întâmplătoare în 2018 cu o femeie la un eveniment de networking s-a dovedit a fi punctul de cotitură. „Îi explicam ideea mea și despre cât de entuziasmată eram de aceasta, dar încă nesigură pe mine. Ea m-a întrebat direct: «Când vei paria pe tine?»", își amintește Marcotte. „A fost ceea ce aveam nevoie să aud. A face trecerea de la angajat la antreprenor este, în cele din urmă, un pariu pe tine însuți și pe capacitatea ta de a administra o idee".

Marcotte a decis să renunțe la o finanțare externă, folosind în schimb 25.000 de dolari din propriile economii, completate cu câștiguri din consultanță sau din joburi secundare de freelancer, pentru a-și acoperi cheltuielile de afaceri și de trai. De când a lansat JIGGY la sfârșitul anului 2019 din apartamentul ei din Brooklyn, ea a finanțat compania

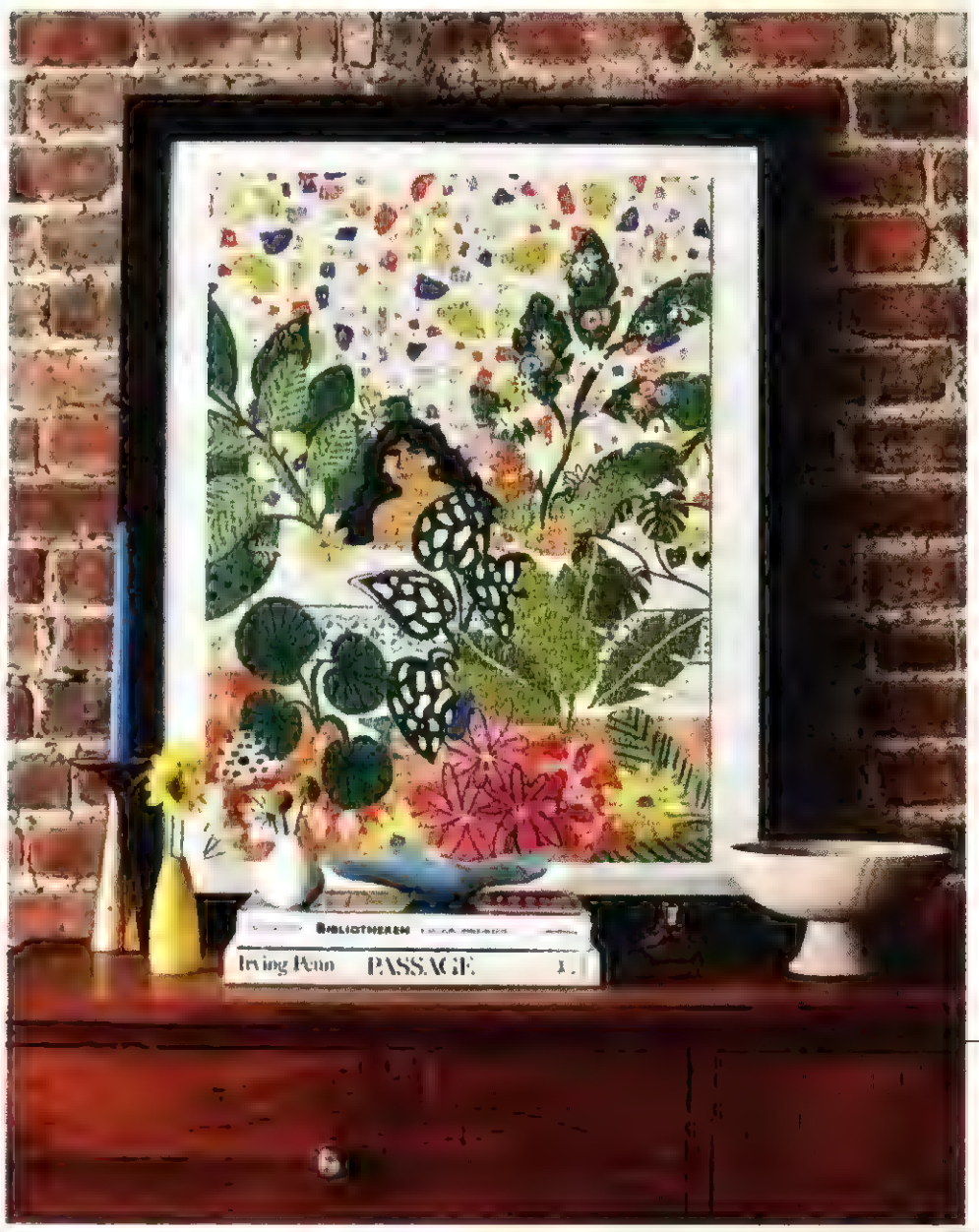

FOTO: PRIN AMABILITATEA JIGGY (2)

în întregime din veniturile pe care le generează, în parte pentru a nu putea fi forțată să facă mișcări cu care nu este de acord doar pentru a putea rambursa finanțările. Ea a apărut la Shark Tank, dar spune că a fost mai mult despre oportunitatea de a povesti Americii despre brandul ei și mai puțin despre asigurarea unui contract. Marcotte spune: „Vreau să mă dezvolt încet și constant și să mă concentrez mai mult pe construirea mărcii și a comunității sale decât pe vânzarea cât mai multor produse".

Lockdown-ul a adus pentru JIGGY un succes masiv. Aproape peste noapte vânzările au crescut cu 300% din februarie 2020 până în martie 2020, epuizând șase luni de stocuri - dar a dus și la provocări uriașe în materie de aprovizionare. Marcotte se întreabă: „Cum poți să te dezvolți când ai vândut tot, nu ai niciun produs pe stoc și începi să îi enervezi pe clienți?". Ea a încercat o serie de strategii pentru a rezolva problema, inclusiv diversificarea lanțului de aprovizionare și vânzarea de carduri cadou care le acordau cumpărătorilor acces prioritar atunci când soseau stocuri noi. De asemenea, s-a concentrat pe crearea altor puncte de legătură cu clienții prin intermediul canalelor sociale ale mărcii, al clubului de abonament și al petrecerilor Zoom puzzle.

A funcționat. De la lansare, Marcotte a vândut peste 250.000 de puzzle-uri JIGGY, a colaborat la modele cu cântăreața Kacey Musgraves și cu the Girl Scouts și chiar a avut produsul său prezentat ca unul dintre lucrurile preferate de Oprah în ultimul sezon de sărbători. Atunci

„A FACE **TRECEREA** *de la* ANGAJAT *la* ANTREPRENOR *este* **ÎN CELE DIN URMĂ** *un* PARIU *pe* TINE ÎNSUȚI *și pe* CAPACITATEA TA *de a* **CONCRETIZA** O IDEE".

când echipa Oprah a cerut ca o versiune înrămată și finalizată a unui puzzle de sărbători care nu mai era în stoc să le fie trimisă în 48 de ore, Marcotte a apelat la ajutorul clienților JIGGY de pe Instagram - și a primit-o în câteva minute. Doi clienți chiar și-au luat versiunile înrămate de pe pereți și le-au expediat în cealaltă parte a țării.

Pentru Marcotte, nu există o dovadă mai clară a adevăratei forțe din spatele succesului JIGGY: „Puterea acestei comunități pe care am construit-o este motivul pentru care am reușit".

Transformarea sănătoasă a rețetelor tradiționale

KAYLA CASTAÑEDA

Fondator și CEO

AGUA BONITA

ATUNCI CÂND BLOCAJELE COVID au dus la închiderea companiei de băuturi în care Kayla Castañeda era consultant, aceasta a văzut o oportunitate de a-și transforma noul timp liber și experiența de lucru anterioară la companii producătoare de băuturi precum Coca-Cola într-o nouă afacere care să o reflecte pe ea însăși și cultura sa. Rezultatul a fost: Agua Bonita, prima versiune conservată de agua fresca, o populară băutură mexicană și central-americană cu aromă de fructe.

„Glumesc că atunci când viața îți dă lămâi, fă agua fresca", spune Castañeda. „Am vrut să scot în lume ceva care să reprezinte familia mea și cultura mexicană într-un mod amuzant, nu un kitsch. În timpul pandemiei, soacra mea ne făcea agua fresca în fiecare zi și mi-a amintit de modul în care bunicul meu obișnuia să ne-o pregătească în copilărie, cu fructe pe care le aducea acasă de pe câmp. Și m-am întrebat: «De ce nu pot să consum așa ceva tot timpul?».

Castañeda a dat o nouă turnură rețetelor tradiționale cu care a crescut. Băuturile ei conțin cu 80% mai puțin zahăr, dar oferă în același timp o aromă deosebită, cu

opțiuni precum hibiscus, ananas și castravete, pepene galben cu chili, mango habanero și, în această vară, horchata. De asemenea, este disponibilă o raritate: o băutură necarbogazoasă ambalată la cutie. Această decizie, pe care Castañeda a luat-o pentru că dozele sunt reciclabile la infinit, s-a transformat într-un mare coșmar de producție. Deoarece presiunea dioxidului de carbon ajută la întărirea cutiei de aluminiu, multe dintre cutiile umplute de Castañeda au ieșit prea moi. De aceea au trebuit să fie aruncate, ceea ce înseamnă că pierdea mai mult decât alte companii în procesul de producție.

A rezolvat această problemă luna trecută - exact la timp, deoarece, în câteva săptămâni, Agua Bonita, care era distribuită pe rafturile a aproximativ 250 de magazine, va face saltul în aproape 2.000 de noi locații, inclusiv în lanțuri importante precum 7-Eleven, Target și Whole Foods. Acest lucru îi asigură lui Castañeda că își va atinge obiectivul de a depăși un milion de cutii vândute în acest an.

„Primirea e-mailului că am fost acceptați în Target a fost una dintre cele mai mari realizări ale noastre", spune Castañeda. „Locuiesc într-un oraș mic, în care nu există Whole Foods, dar există un Target. Acum pot să mă duc la magazinul meu local și să cumpăr [produsul meu], iar toți prietenii și familia mea îl pot vedea în sfârșit pe rafturi. Asta îl face să pară mai real".

Pentru a ajunge la acest moment, Castañeda a trebuit să se folosească de latura sa creativă și competitivă pentru a face conexiunile potrivite și a obține finanțarea necesară pentru lansare. A început prin a servi băuturi la evenimentele comunității locale pentru a face bani, apoi a început să participe la concursuri de prezentare, câștigând în cele din urmă 500.000 de dolari. „De asemenea, m-a ajutat la construirea brandului, deoarece am avut trei minute din atenția totală a oamenilor pentru a le spune ce făceam", spune femeia de afaceri. De atunci, Castañeda a convins alți investitori, inclusiv producătorul de vinuri și băuturi spirtoase Pernod Ricard și Cher, fiind pe cale să devină prima companie de băuturi condusă de latino-americani care a reușit să strângă mai mult de un milion de dolari. De asemenea, ea a participat la o serie de programe de accelerare, precum cele derulate de Target și Sku, pentru a profita de mentoratul și de conexiunile de afaceri ale acestor organizații. Așa a cucerit echipa de cumpărători de la Target și a devenit partener „Brands with Heart" la 7-Eleven. Acum caută să își extindă linia de produse prin introducerea unor arome suplimentare și prin atingerea unui număr și mai mare de consumatori în magazinele în care aceștia își fac cumpărăturile de fiecare zi. Toate astea se întîmplă pentru a-și îndeplini visul ca Agua Bonita să devină într-o zi „brandul hispanic de băuturi sănătoase nr. 1 din lume".

Chiar dacă banii au fost o provocare, Castañeda a donat încă din prima zi o parte din fiecare cutie vândută pentru a sprijini organizații non-profit care ajută femeile care lucrează la fermele de migranți, precum strămoșii ei. Ea spune că „Există o modalitate de a-ți construi afacerea și de a ridica lucrurile la care ții".

FOTO DIN STÂNGA: DILLON JOHNSON/AGUA BONITA; PRIN AMABILITATEA AGUA BONITA

„GLUMESC *că*, ATUNCI CÂND VIAȚA *îți dă* LĂMÂI, FĂ AGUA FRESCA".

Valorificarea alimentelor irosite

CHRISTINE MOSELEY

Fondator și CEO

FULL HARVEST

CONFORM ESTIMĂRILOR USDA, SUA RISIPEŞTE anual până la 40% (sau 133 de miliarde de kilograme) din rezervele sale de alimente. Şi există multe cauze, de la alimente care se strică în timpul producției și până la consumatorii care aruncă din frigider produse neconsumate. Dar o cantitate șocant de mare - o treime din toate produsele comestibile - se pierde chiar la începutul lanțului, la fermă.

Christine Moseley își propune să schimbe această situație prin intermediul companiei sale Full Harvest, o piață digitală care pune în legătură fermierii cu companiile din domeniul alimentar și al băuturilor care pot folosi surplusul și produsele lor imperfecte. Moseley a fost inspirată să găsească o soluție pentru risipa de alimente

„ACESTA *este* PROCESUL ADEVĂRATEI **PERTURBĂRI**. *Asta* ÎNSEAMNĂ *că ești* PE CALE SĂ FACI CEVA *dacă* EI SPUN *că ești* **NEBUN**".

în urmă cu aproape un deceniu, în timp ce lucra ca șefă a produselor strategice și a dezvoltării afacerilor pentru compania de sucuri presate la rece Organic Avenue. Ea își amintește că stătea cu picioarele afundate până la gambă într-un câmp de frunze de roiniță care urmau să fie bătute pentru că nu aveau inimile centrale perfecte pe care magazinele alimentare și producătorii le doreau de obicei. Și asta cu toate că angajatorul ei urma să le transforme oricum într-un lichid. Experiența a deranjat-o atât de mult, încât a jurat să găsească o modalitate de a folosi acele produse în exces sau cu forme ciudate.

Inițial, ideea ei a fost să folosească produsele aruncate pentru a face sucuri verzi la prețuri accesibile și alte alimente pe bază de plante. Dar, după opt luni de încercări, nu a reușit să găsească furnizorul potrivit, ceea ce a dus la o revelație: cea mai mare oportunitate de afaceri era aceea de a deveni ea însăși furnizor.

Fluxul de numerar și finanțarea au fost și ele niște provocări. În timpul celor doi ani și jumătate care i-au trebuit lui Moseley pentru a pune pe picioare Full Harvest, a trăit din 75.000 de dolari - 25.000 de dolari din economii și 50.000 de dolari câștigați prin activități secundare, cum ar fi închirierea mașinii sale și ajutarea studenților să își scrie eseurile pentru MBA. „Eram un clișeu", spune Moseley. „Locuiam într-un subsol, mâncând orez și fasole și sandvișuri cu unt de arahide, folosindu-mă de un card de credit pentru nevoile afacerii. Nu știam, la propriu, cum voi plăti următoarea factură de chirie. Am primit primii mei bani de la investitor exact la momentul potrivit".

De la acea infuzie inițială de bani de la un *înger* investitor și de la câștigurile obținute în urma unor concursuri de prezentare, susținătorii au „vărsat" 40 de milioane de dolari în Full Harvest. Dar ei nu au fost singurii pe care a trebuit să-i convingă să se alăture proiectului. A trebuit, de asemenea, să-i convingă pe fermieri, mulți dintre ei bazându-se încă pe faxuri și tranzacții pe hârtie pentru a face afaceri. Moseley nu s-a lăsat influențată de cei care o contraziceau și o întrebau de ce vrea să vândă gunoi. În schimb, dorința de a le dovedi că se înșeală a fost motivantă. „Tatăl meu m-a învățat de mică să cred asta: «la început, te cred nebun, apoi acceptă, apoi nu-și mai amintesc că era altfel». Acesta este procesul adevăratei perturbări. Înseamnă că ești pe drumul cel bun dacă ei spun că ești nebun".

În prezent, producătorii de alimente și băuturi cu nume mari, precum Danone, Mondelēz și Suja, apelează la compania lui Moseley pentru a se aproviziona cu fructe și legume pe care le transformă în produse alimentare de bază, precum sucuri și iaurturi. Operațiunile agricole la scară largă ale unor giganți din domeniu, precum Lakeside Organic Gardens și Church Brothers Farms, o folosesc pentru a descărca mai mult din recoltele lor și pentru a crește profiturile cu până la 12 procente.

„Am vândut peste 75 de milioane de kilograme de produse excedentare și imperfecte și am auzit de la unele dintre fermele noastre că au avut unii dintre cei mai buni ani din punct de vedere financiar după ce au lucrat cu noi", spune Moseley. „Să știm că avem un impact atât asupra mediului, cât și asupra rezultatelor furnizorilor și cumpărătorilor noștri este cea mai mare realizare de care suntem mândri". N

FOTO DIN STÂNGA: COURTESY OF FULL HARVEST; GETTY

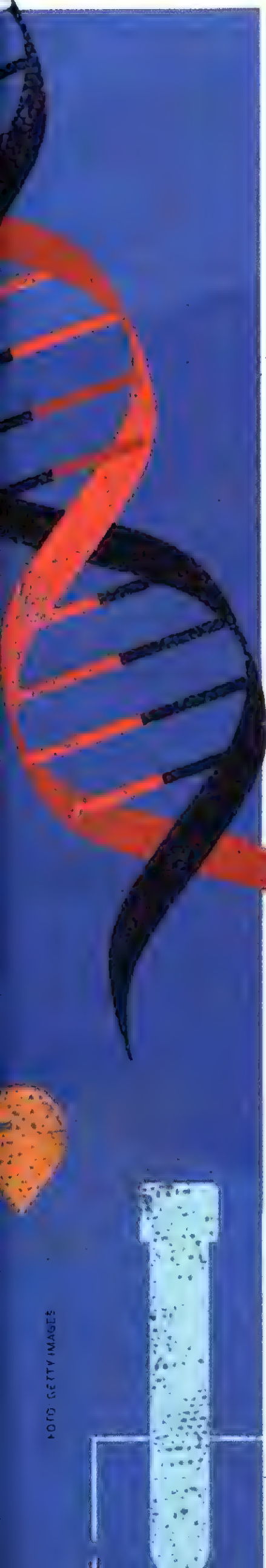

ȘTIINȚĂ

De unde a apărut COVID-19?

Fără vreo dovadă a originii în laborator sau a celei animale, experții întampină deja dificultăți în explicarea începutului pandemiei.

LA ÎNCEPUTUL ANULUI 2020, ÎN TIMP CE pandemia se apropia, dr. Anthony Fauci a corespondat cu un grup de oameni de știință despre posibilitatea ca virusul COVID-19 să fi scăpat dintr-un laborator din Wuhan, China. După o teleconferință, cercetătorii au publicat o lucrare în care minimalizau teoria scăpării din laborator.

Jim Jordan, un reprezentant republican din Ohio care a început să interogheze martorii în cadrul audierilor din Camera Reprezentanților privind originea pandemiei, are propriul său mod de a împleti aceste fapte într-o narațiune. Este o poveste despre o gravă neglijență, cu Fauci în rol de răufăcător.

Cel mai bun lucru despre dezbaterea privind originea COVID-19 - sau cel mai rău lucru, în funcție de punctul de vedere - este că oferă un material excelent pentru construirea de narațiuni. Luați în considerare un punct de vedere alternativ asupra acțiunilor lui Fauci. În mijlocul celei mai grave crize de sănătate publică din ultimul secol, poate că a fost înțelept din partea sa să se consulte cu biologii evoluționiști și virusologii cu privire la posibilele cauze ale pandemiei. Și, deși minimalizarea ideii de scurgere de informații din laborator pare, retrospectiv, o politică greșită (lucru pe care *Newsweek* l-a raportat în aprilie 2020), la momentul respectiv, în condițiile în care SUA depindeau de informații prețioase de la Beijing, ar fi putut părea inteligent să evite alăturarea de guvernul chinez.

de **FRED GUTERL**

Cu toții spunem povești, dar, atunci când vine vorba de originile COVID-19, posibilitățile sunt deosebit de bogate - nu doar în camerele Congresului, ci pe tot parcursul dezbaterii pe această temă. În ultimii ani, experții par să fi gravitat de o parte sau de alta a acestei întrebări.

Ei pot face acest lucru pentru că dezbaterea nu are dovezi hotărâtoare într-un sens sau altul. Nu există nicio dovadă că virusul a luat naștere într-un laborator și nici că a apărut ca o consecință a naturii. În schimb, avem la dispoziție o multitudine de fapte din care putem asambla argumente, într-un fel sau altul, după cum ne convine.

Natura nedeterminată a dovezilor disponibile face ca întrebarea privind originea să fie un fel de test Rorschach. „Totul este circumstanțial. Ambele argumente sunt circumstanțiale", spune dr. Kenneth Bernard, medic și fost consilier pe tema pandemiei la Casa Albă pe vremea lui George W. Bush. „Aceasta este problema. Nu există nicio dovadă determinantă în niciun caz, așa că poți spune orice vrei - în funcție de ce dovezi circumstanțiale care îți gâdilă imaginația".

Modelul a fost evident în reacția la vestea de la sfârșitul lunii februarie că Departamentul Energiei (DOE) s-a pronunțat în favoarea teoriei scurgerilor din laborator. Potrivit *Wall Street Journal*, unele informații noi și nedezvăluite au determinat DOE să treacă de la o poziție neutră la a considera „probabilă" o scurgere de infor-

maţii din laborator. Noile informaţii aveau legătură cu laboratorul CDC din Wuhan, a relatat ulterior CNN.

DOE ar fi într-o poziţie bună pentru a avea o perspectivă originală asupra problemei originilor COVID-19. Aceasta gestionează o reţea de laboratoare naţionale şi are o expertiză ştiinţifică complexă la care poate să apeleze. Dar oricare ar fi fost aceste noi informaţii, se pare că nu au fost semnificative pentru a determina o schimbare de opinie în cadrul celor patru organizaţii de informaţii americane care susţin răspândirea naturală a bolii sau a celor două care au rămas neutre. FBI-ul, după cum a confirmat directorul Christopher Wray, nu şi-a schimbat punctul de vedere, înclinând cu „încredere moderată" spre o scurgere din laborator. În afară de FBI, toate celelalte grupuri au o „încredere scăzută" în evaluările lor.

Experţii din ambele tabere au reacţionat la ştiri prin menţinerea poziţiilor anterioare. Cei care s-au opus anterior scurgerii din laborator au reiterat puterea dovezilor ştiinţifice în favoarea unei origini naturale. De exemplu, dr. Peter Hotez, decanul Şcolii Naţionale de Medicină Tropicală de la Colegiul de Medicină Baylor, a spus la CNN că „Dovezile copleşitoare susţin originile naturale". (Mai târziu, în interviu, el s-a oprit în a spune că problema a fost rezolvată - „nu vreau să spun consens" - referindu-se în schimb la un „sentiment" în rândul oamenilor de ştiinţă că virusul are origine naturală).

În schimb, susţinătorii scurgerilor de laborator au avut tendinţa de a privi anunţul DOE ca pe o confirmare. Jamie Metzl, de la Atlantic Council şi fost oficial la Departamentul de Stat şi al Consiliului Naţional de Securitate, a vorbit deschis despre necesitatea de a investiga o scurgere de laborator. El a subliniat pe Twitter că DOE este „partea cea mai avansată din punct de vedere tehnologic şi cea mai competentă din punct de vedere ştiinţific a guvernului SUA, angajând mulţi dintre cei mai sofisticaţi oameni de ştiinţă din lume" şi a calificat evaluarea lor ca fiind „extrem de semnificativă".

Niciuna dintre părţi nu a reuşit să aducă un argument care să convingă majoritatea oamenilor. Argumentul „ştiinţific" pe care Hotez şi alţii îl aduc adesea se bazează pe două studii realizate de Michael Worobey, biolog evoluţionist la Universitatea din Arizona, şi colegii săi, publicate în revista *Science* în luna iulie. Echipa a analizat datele privind cazurile de COVID-19 din Wuhan în primele zile ale epidemiei şi a constatat că acestea s-au grupat în jurul pieţei de animale vii, ceea ce este în concordanţă cu teoria conform căreia pandemia a început ca o „răspândire" naturală de la animalele sălbatice, cum ar fi câinii raton, după ce aceştia au luat un virus precursor de la lilieci şi au fost aduşi de comercianţi în piaţa din Wuhan.

Mulţi oameni de ştiinţă au considerat că aceste studii, împreună cu ceea ce se ştie despre comerţul cu animale sălbatice din Wuhan, reprezintă o dovadă puternică a faptului că virusul a luat naştere probabil în piaţă, prin mijloace naturale, şi nu într-unul dintre laboratoarele de virusologie din Wuhan. Gigi Gronvall, imunolog şi expert în biosecuritate la Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health, subliniază că este uşor de subestimat rolul comerţului cu animale vii în China, care, potrivit unor estimări, este la fel de mare ca şi industria cărnii de vită din SUA. Este, de asemenea, ilegal, ceea ce, spune Gronvall, oferă un motiv convingător pentru dezinfectarea pieţelor în primele zile ale pandemi-

„Nu există nicio dovadă determinantă în niciun caz, așa că poți spune orice vrei - în funcție de ce dovezi circumstanțiale îți gâdilă imaginația"

ei: nu atât pentru a distruge dovezile medico-legale relevante pentru problema originii bolii, așa cum au afirmat susținătorii scurgerilor de laborator, cât pentru a acoperi dovezile privind comerțul ilegal cu animale.

Studiile Worobey, precum și alte dovezi în favoarea unei răspândiri, nu au rezolvat problema. Este posibil ca primele cazuri să se fi grupat în jurul pieței, spun unii critici, deoarece aceasta a servit ca un supertransmițător pentru a amplifica o epidemie care a început în altă parte. Criticii pun la îndoială, de asemenea, caracterul complet al datelor lui Worobey, citând relatări ale unor cazuri anterioare din raportul preliminar al echipei fostului senator Richard Burr.

Susținătorii scurgerilor din laborator au argumente și mai puțin solide și nu au niciun raport de bază pe care să îl indice. Raportul Burr, care a fost finalizat în octombrie, dar care nu a fost niciodată publicat, conține o mulțime de dovezi, extrase din surse publice, care ar putea susține un caz de scurgere din laborator, a declarat pentru *Newsweek* un om de știință care a analizat raportul complet. Acesta documentează un incident major de biosecuritate (posibil o scurgere de laborator) care a avut loc în Wuhan la începutul toamnei anului 2020 și include dovezi potrivit cărora China a început să dezvolte vaccinuri (posibil pentru COVID-19) înainte ca pandemia să fie recunoscută pentru prima dată. (*Newsweek* a relatat în aprilie 2020 despre suspiciunile privind o scurgere de laborator și despre finanțarea de către Fauci a WIV).

Raportul este exhaustiv - are peste 200 de pagini și include peste 1.000 de referințe. Deși biroul lui Burr a publicat un raport preliminar redus în octombrie (care a făcut obiectul unui articol în *Vanity Fair*), documentul complet se află în prezent sub cheie, fără nicio dată de publicare la orizont. În orice caz, raportul nu a scos la iveală dovezi

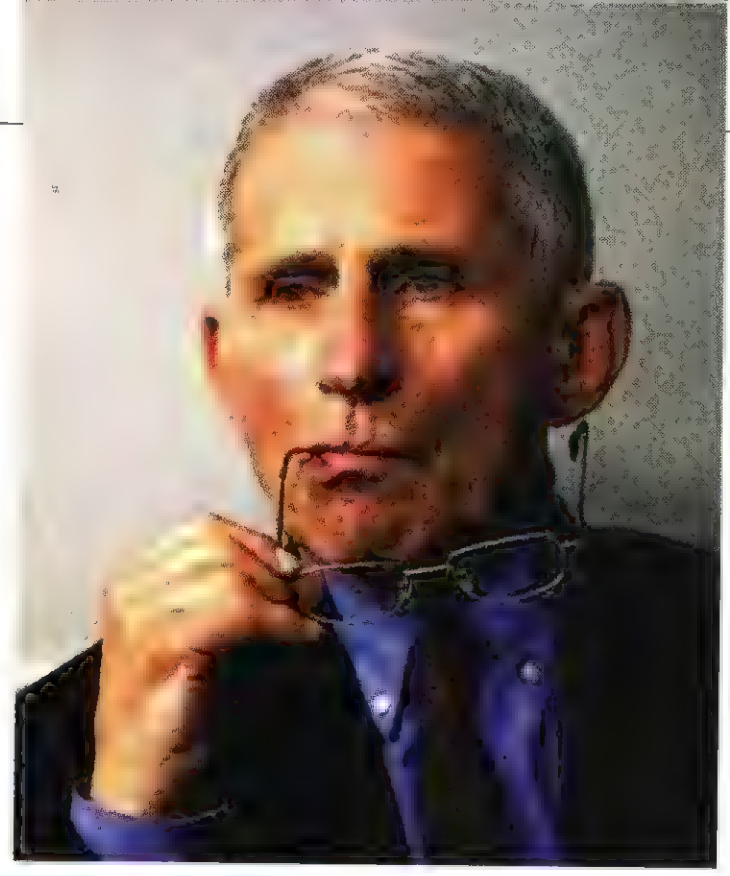

SUB FOCUL FOCULUI: Sus: Dr. Anthony Fauci, fost oficial de top în timpul pandemiei COVID-19. În partea de jos, în stânga: Institutul de Virusologie Wuhan din China.

că SARS-CoV-2, virusul care provoacă COVID-19, provine dintr-un laborator, afirmă sursa *Newsweek*.

Ceea ce le trebuie susținătorilor ideii scurgerilor de laborator este o dovadă directă a unui virus foarte asemănător cu SARS-CoV-2 care a fost dezvoltat sau depozitat într-un laborator din Wuhan. Având în vedere miza, este foarte puțin probabil ca Beijingul să dezvăluie de bunăvoie astfel de dovezi, chiar dacă există. Mărturiile sau documentele care au făcut obiectul unor scurgeri de informații ar putea fi de ajuns, dar acestea nu sunt probabil la îndemâna republicanilor din Camera Reprezentanților. Și chiar și așa, cel mai probabil, China ar nega acest lucru.

Ceea ce au nevoie susținătorii răspândirii virusului pe cale naturală pentru a-și dovedi cazul este să identifice gazda intermediară - mamiferul care a prins un precursor al SARS-CoV-2 de la lilieci și l-a transmis la oameni. Un astfel de animal nu a apărut încă. Ar putea dura ani de zile pentru a-l găsi - oamenii de știință au încercat timp de aproape un deceniu să afle cum a trecut Ebola la oameni, fără succes. Găsirea unui intermediar este cel mai bun element care ar rezolva problema odată pentru totdeauna - pentru majoritatea oamenilor, oricum.

Asta în cazul în care publicul încă mai crede ceea ce spun oamenii de știință. Deși credibilitatea acestora în sondajele de opinie este relativ ridicată - mult mai mare decât, de exemplu, în cazul jurnaliștilor - încrederea în ei a fost afectată în timpul pandemiei. În decembrie 2021, 77% dintre respondenții la un sondaj Pew au declarat că au încredere în oamenii de știință, în scădere față de 87%, în aprilie 2020. Cea mai abruptă scădere a avut loc în rândul celor care spun că au încredere „foarte mare" în oamenii de știință, de la 39 la sută, la 29 la sută, în timp ce procentul celor care au puțină sau deloc încredere în oamenii de știință a crescut de la 12 la sută, la 22 la sută.

Mai îngrijorător este faptul că opiniile diferă în funcție de afilierea politică. Doar 34 la sută dintre republicani au „foarte multă" încredere în oamenii de știință, față de 64 la sută dintre democrați, potrivit AP-NORC Center for Public Affairs Research. Iar opinia publică a oscilat în favoarea credinței într-o origine de laborator a COVID-19. Un sondaj realizat de Morning Consult a constatat că 44% dintre americani cred că pandemia a început printr-o scurgere din laborator și doar 26% cred că a debutat într-un mod natural.

Găsirea dovezilor privind originea COVID-19 este importantă, dar, în lipsa acestora, americanii pot totuși să ia măsuri pentru a preveni o viitoare pandemie.

După cum a relatat *Newsweek*, mulți experți consideră că un consilier specializat în pandemii la Casa Albă este necesar pentru a se asigura că națiunea are un răspuns robust la astfel de dezastre, ceea ce ar ajuta în cazul unei viitoare epidemii, indiferent de cauză.

Deocamdată, republicanii din Camera Reprezentanților au vântul în spate.

Adevărul s-ar mai putea lăsa așteptat pentru o perioadă.

➤ **Fred Guterl** *este editor de proiecte speciale la* Newsweek

FOTO DIN STÂNGA: HECTOR RETAMAL/AFP/GETTY; DREW ANGERER/GETTY

ECONOMIE

Cum a fost afectată piața imobiliară din România de războiul din Ucraina și cutremurul din Turcia

Andreea Comșa, expert imobiliar, a explicat la Summit-ul de Construcții 2023 organizat de *Newsweek România* ce se întâmplă în acest moment cu piața imobiliară și care sunt tendințele pentru anul acesta.

CU TOȚII AM TRECUT PRIN MAI multe crize succesive: a fost mai întâi COVID-19, apoi criza energetică, războiul din Ucraina și, mai nou, cutremurul din Turcia. Toate au avut impact direct asupra vieții noastre și, implicit, asupra domeniului imobiliar.

Războiul din Ucraina a avut un impact psihologic care a afectat piața imobiliară în alt sens față de criza COVID-19.

„În anii de pandemie, majoritatea românilor care voiau să mai facă o investiție cumpărau la noi în țară, la mare sau la munte.

Erau atât de temători de efectele virusului, care părea că nu se mai termină niciodată, încât voiau ca achizițiile lor pentru o locuință de vacanță să fie în țară, să nu mai fie dependenți de a sta în casă.

de
MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

Asta și în condițiile în care multă vreme nu s-a putut călători deloc.

A venit războiul și s-a produs efectul invers, și anume românii au început să se gândească să investească în afara țării, în Spania, în Grecia sau chiar mai departe, ca să existe un plan B", a explicat Andreea Comșa, fondator al companiei Premier Estate Management.

Creșterea prețurilor materialelor de construcții

Primul impact a fost cel psihologic, însă a fost urmat de creșterea costurilor materialelor de construcții, pentru că o mare parte din materialele de bază proveneau din Ucraina.

Da, e adevărat, costurile materialelor de construcție oricum erau deja pe un trend ascendent, din simplul fapt că

ANDREEA COMȘA,
fondator al companiei Premier Estate Management

era o cerere foarte mare. La un moment dat nu se mai găsea fier înainte să înceapă războiul.

„Era o bătaie să cumperi fier şi trebuia rezervat cu mult timp înainte. Dar odată ce a apărut şi acest factor legat de război, a crescut şi mai mult teama că nu exista acces la materialele de construcţii care veneau din Ucraina. Cu toate acestea, nu au crescut mult mai mult preţurile de când a început războiul", a spus Andreea Comșa.

Cutremurul din Turcia

Un alt efect, chiar mai direct, a avut şi cutremurul devastator din Turcia din luna februarie.

„Cutremurul din Turcia a redeschis subiectul clădirilor prost construite. Până acum am văzut foarte puţini oameni care locuiau la etaje superioare care să vrea să se mute la etaje inferioare. În schimb am văzut atenţie sporită pentru legislaţie, multe întrebări către constructori, către ingineri. Noi avem o legislaţie foarte bună astfel încât dacă cineva construieşte astăzi conform normelor în vigoare nu ar trebui să ne expunem la riscuri.

Preţul mediu pe metrul pătrat în Bucureşti este de 1.750 de euro

Dar avem acest fond de locuinţe vechi. Şi studiile arată că undeva la 4,5 milioane de locuinţe dintr-un total de aproximativ 9 milioane, au expirată garanţia pentru structura de rezistenţă.

Asta nu înseamnă neapărat că au un risc foarte mare, dar trebuie expertizate din acest punct de vedere", a explicat Andreea Comșa.

Ce urmează

Perioada următoare pare a fi influenţată, în principal, de dobânzile percepute de bănci. Din acest motiv, nici dezvoltatorii nu sunt foarte decişi să se apuce să construiască.

„Eu cred că anul viitor, în 2024, dacă ne uităm la 2023, o să vedem mai puţine locuinţe începute, nu neapărat livrate, pentru că întotdeauna cele livrate sunt din urmă cam cu doi, trei ani.

De exemplu, anul trecut au fost livrate 22.000 de locuinţe. Anul acesta se estimează undeva la 19.000 de locuinţe noi în Bucureşti-Ilfov.

Dar s-ar putea să vedem mai puţine proiecte începute, deşi sunt anumite zone foarte fierbinţi care doar aşteaptă autorizaţiile, cum e zona Fabrica de Glucoză, între lac şi Fabrica de Glucoză.

O să vedem un nou pol de dezvoltare care ar trebui ca în următorii cinci ani să însumeze circa 5.000 de apartamente doar în zona respectivă. Sunt anumiţi poli care urmează să explodeze de-a dreptul. Dar nu se poate şti exact când. Adică poate în anul acesta, poate peste un an, depinde de dezvoltatori", susţine Andreea Comșa.

Cursuri pentru dezvoltatori şi agenţi imobiliari

În România oricine poate deveni agent imobiliar în lipsa unor reglementări specifice, însă există iniţiativa organizării unor cursuri în acest domeniu.

„Da, o să lansăm un master-class de proiecte rezidenţiale, pentru că noi, ca agenţie, ne-am ocupat de aproape 14 ani de proiecte rezidenţiale. În tot acest timp am dezvoltat o reţetă bazată pe experienţa noastră.

Am configurat un master class ca să le arătăm tuturor care este reţeta unui proiect de succes şi să-i putem ajuta chiar de a doua zi.

În domeniul nostru este clar că avem nevoie de educaţie. Sunt foarte mulţi agenţi atât de serioşi, de implicaţi, dar, din păcate, există şi mulţi neserioşi şi care au lăsat o impresie foarte proastă clienţilor", a arătat Andreea Comșa.

video newsweek.ro

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

PE HARTĂ

Răsfățați-vă, fără să vă simțiți vinovați, la aceste crame sustenabile

Cramele sustenabile înseamnă mai mult decât ținerea la distanță a insectelor cu ajutorul compușilor organici. Acestea colaborează cu furnizori locali, utilizează compostarea, conservă energia și mențin ecosistemul natural al zonei și oferă activități fără conectivitate. Toate aceste crame, din Chile până în China, iau în serios această misiune, urmărind să livreze cele mai bune vinuri, respectând în același timp pământul pe care își cultivă strugurii. Ele se bazează pe îmbunătățiri naturale ale vinurilor lor pentru a crea gustul de natural perfect pentru masa de Paște. Vinurile de la aceste crame sunt disponibile în magazinele din întreaga lume, astfel încât, chiar dacă nu puteți vizita podgoria, veți avea pe masă vin produs în mod sustenabil. — EILEEN FALKENBERG-HULL ȘI NICOLE WAKELIN

02

Scenic, nu sintetic

Podgoriile ecologice Southbrook

ONTARIO, CANADA

Un teren de 60 de hectare în Peninsula Niagara, Southbrook, a fost prima proprietate viticolă canadiană certificată atât organic, cât și biodinamic, pentru podgoria și crama sa. Nu folosește pesticide sintetice, îngrășăminte chimice, tehnologie modificată genetic sau bioinginerie. Bucurați-vă de degustări de vinuri împreună cu mese care variază de la arancini la chipsuri de alge marine.

01

Armonie naturală

Ferma viticolă Hiyu

HOOD RIVER, OREGON

Această cramă sustenabilă, situată la circa 35 de kilometri distanță de Muntele Hood, folosește metode organice și biodinamice în cultivarea strugurilor săi. Fiind o adevărată fermă, există și animale care ajută la întreținerea terenului, atât prin consumul de iarbă, cât și prin crearea de compost. Această cramă rustică găzduiește degustări care includ nu doar vin, ci și o selecție de alimente de proveniență locală, de la mese ușoare, la cine în stil familial.

03

O recoltă florală

Antiyal

REGIUNEA METROPOLITANA, CHILE

Viticultorul Alvaro Espinoza are zeci de ani de experiență și este unul dintre cei mai importanți experți în producția de vinuri organice și biodinamice din Chile. Podgoria sa folosește metode unice pentru a menține pământul fertil, inclusiv flori medicinale fermentate amestecate cu gunoi de grajd pentru a hrăni rădăcinile și a menține un echilibru nutritiv corect. Experimentați o degustare de vinuri cu Espinoza, faceți un tur al podgoriei, bucurați-vă de un picnic pe îndelete cu o priveliște uimitoare sau rezervați terenul pentru un eveniment privat sau o nuntă.

05

Perechea perfectă

Domeniul Nicolas Paget

RIVARENNES, FRANȚA

Această cramă organică, care datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea, oferă o listă extinsă de activități care să însoțească degustarea de vinuri. Faceți un tur ghidat al pivnițelor, plimbați-vă prin podgoria întinsă sau bucurați-vă de un picnic în mijlocul acestei destinații de vis, cu alimente locale care întregesc degustarea de vinuri roșii, rosé sau albe. Puteți chiar să faceți o plimbare cu un Segway sau un scuter electric prin frumoasa zonă rurală de pe Valea Loarei înainte de degustare.

04

Excursie de o noapte

Vinăria Ode

CARTAXO, PORTUGALIA

Ode Winery, cuibărită în peisajul pitoresc portughez, tocmai a produs prima sa recoltă în 2022. Strugurii săi sunt cultivați după principii organice, durabile și regenerative. Ode Farm & Living își propune să mențină biodiversitatea naturală a zonei și să le servească vizitatorilor săi la masă produse naturale din fermă. Stațiunea de wellness și experiența glamping, centrată pe aceste idealuri, se va deschide în curând, iar spațiile pentru evenimente vor fi deschise pentru petreceri private, începând cu luna aprilie.

FOTO: 01: KYLE JOHNSON/HIYU WINE FARM (2)' 02: SOUTHBROOK VINEYARDS (2); 03: ANTIYAL; 04: ODE WINERY; 05: GETTY; DOMAINE NICOLAS PAGET

06

Sezonul solar

Blaxsta Vingård

FLEN, SUEDIA

Vinurile produse de această afacere suedeză sunt rezultatul soarelui de la miezul nopții și al luminii nordice, zona având cu 25 la sută mai multe ore de lumină decât sudul Franței. Blaxsta Vingård și-a perfecționat procesul de cultivare a strugurilor organici și a vinului natural pentru a fi alimentat cu lumină solară, fără aditivi. Rezervați un sejur în spațiile hoteliere unice ale podgoriei (inclusiv într-o clădire din secolul al XVII-lea) pentru o experiență de neuitat.

07

Notă de istorie

Klein Constantia

CONSTANTIA, AFRICA DE SUD

Cu rădăcini în anii 1600, Klein Constantia a fost atât de apreciată de secole, încât se spune că Napoleon Bonaparte a cerut o sticlă de vin din podgoria respectivă pe patul de moarte. Proprietarii podgoriei se consideră custozi ai pământului, adoptând practici biodinamice și organice și creând un tampon natural între vița de vie și zonele sălbatice de pe proprietatea de 146 de hectare. Câștigătoare a trofeului World Wildlife Foundation Conservation Champion în anul 2011, sala de degustare este deschisă șapte zile pe săptămână pentru vizitatori.

09

Organic din Orientul Îndepărtat

Podgoria Puchang

VALEA TURPAN, CHINA

Această cramă organică se află la aceeași latitudine cu regiunea Bordeaux din Franța - deși la peste 6.437 de kilometri mai la est. A fost fondată în anul 1975, având ca bază principiile neintervenției umane și cultivării intruzive în procesul de producție a vinului. Cumpărătorii interesați pot achiziționa online vinul sau pot degusta un pahar la o serie de hoteluri de lux din întreaga lume, inclusiv Mandarin Oriental, Ritz-Carlton și Four Seasons.

08

Garden Variety

Ixsir

BASBINA, LIBAN

Această cramă se află mai sus decât majoritatea celorlalte, la 1.900 de metri deasupra nivelului mării. Cele trei linii de vinuri produse sunt toate realizate în mod durabil, compania lăudându-se că „utilizează cu 75% mai puțină energie decât orice alt producător de vinuri din lume". Vizitatorii se pot bucura de împrejurimi în grădina podgoriei care deține cel mai mare acoperiș „verde" din Liban, situat deasupra pivniței de depozitare aflată 40 de metri adâncime.

10

O metodă kosher

Vinurile Harkham

POKOLBIN, AUSTRALIA

Situată în New South Wales, Harkham Wines se remarcă prin faptul că este atât o cramă sustenabilă, cât și singura complet kosher din Australia. Această mică afacere de familie nu folosește fungicide sau pesticide și se bazează pe culegerea manuală a strugurilor pentru a asigura o calitate superioară vinului. Opriți-vă la Cellar Door pentru o degustare de vin, lichior de ciocolată sau hidromel făcut cu fulgi de aur de 24 de carate și apoi înnoptați chiar pe proprietate, la Windarra Lodge sau Harkham House.

06: BLAXSTA VINGÅRD (2); 07: HEIKO VON FINTEL/KLEIN CONSTANTIA; 08: IXSIR (2); 09: PUCHANG VINEYARD; 10: HARKHAM WINES

FOTO: GETTY IMAGES

Steaua București cucerește Cupa Campionilor Europeni

7 MAI 1986. ECHIPA STEAUA BUCUREȘTI A REUȘIT CEA MAI MARE performanță a fotbalului românesc: câștigarea Cupei Campionilor Europeni, învingând celebra FC Barcelona cu 2-0, chiar la ea acasă.

Steaua București dobândea, în 1986, consacrarea ca o echipă de valoare a continentului, în mare parte și grație evoluției extraordinare a portarului Helmuth Duckadam, care a apărat patru lovituri de departajare consecutive în meciul de pe stadionul „Ramon Sanchez Pizjuan" și a intrat, astfel, în Cartea Recordurilor.

La acea finală, Anghel Iordănescu devenea, la acea dată, singurul din Europa care a câștigat Cupa Campionilor Europeni în dublă ipostază, jucător și antrenor.

În drumul său până la finala de pe pământ spaniol, Steaua București le-a eliminat, pe rând, pe campioanele Vejle BK (Danemarca), Honved Budapesta (Ungaria), Kuusysi Lahti (Finlanda) și Anderlecht Bruxelles (Belgia).

Presa internațională a reacționat imediat după meci, lăudând jocul campioanei României.

„Neașteptatul triumf al Stelei, care va fi legat întotdeauna de Duckadam, nu trebuie să fie tratat ca o curiozitate", a scris Reuters, iar cotidianul italian „Gazzetta dello Sport" a titrat: „În Estul Europei s-a mai născut o stea".

Steaua București a mai jucat o finală a Cupei Campionilor Europeni, în 1989, când a fost învinsă de AC Milan cu scorul de 4-0.

Steaua a devenit, astfel, prima echipă din România care a jucat două finale europene, singura echipă care a câștigat un trofeu european la nivel de cluburi și singura dintr-o țară comunistă care a obținut trofeul continental suprem.

15 aprilie – 25 mai

Abraham Lincoln este ucis

15 aprilie 1865: Președintele american Abraham Lincoln a fost asasinat, chiar în Vinerea Mare a catolicilor, în loja teatrului Ford din Washington D.C., Statele Unite ale Americii. Evenimentul s-a produs aproape de sfârșitul Războiului Civil American, iar asasinatul a făcut parte dintr-o conspirație mai amplă prin care se intenționa eliminarea celor mai importanți trei oficiali ai guvernului Statelor Unite.

Scufundarea Titanicului

15 aprilie 1912: Cea mai mare navă de croazieră, la acea vreme, Titanicul s-a scufundat în Oceanul Atlantic după ce a lovit un aisberg. Nava plecase din Southampton, Anglia, cu destinația New York, pe 10 aprilie 1912. În acel naufragiu au murit mai mult de jumătate dintre pasageri: 1.514 persoane din 2.228, câte erau la bord. Acesta a fost unul din cele mai mari dezastre maritime pe timp de pace din istorie.

Accidentul de la Centrala Nucleară Cernobâl

26 aprilie 1986: Reactorul numărul 4 al centralei de la Cernobîl a explodat, cauzând cea mai gravă catastrofă nucleară civilă din istorie. În prezent, reactorul este acoperit cu un sarcofag dublu, unul construit de sovietici și deja avariat, altul, mai modern, inaugurat în 2019. În mai puțin de două zile, norul care purta particule radioactive, de 200 de ori mai puternice decât bombele atomice de la Hiroshima și Nagasaki, a cuprins tot nordul Europei.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

#2023 EVENIMENTE

Newsweek ROMÂNIA

Cele mai serioase dezbateri despre cele mai fierbinți teme ale prezentului.
Participă specialiști, oameni de știință, decidenți, manageri, antreprenori.

8.03.2023 RETAIL SUMMIT

134.500 vizualizări

Newsweek #2023 RETAIL SUMMIT — NOILE TENDINȚE ÎN PIAȚA DE RETAIL

Newsweek #2023 RETAIL SUMMIT — PRODUSELE POT FI SCANATE CU TELEFONUL

Newsweek #2023 RETAIL SUMMIT — MATIUS ICHIM - ARHITECT RETAIL

29.03.2023 PHARMA & HEALTH SUMMIT

81.400 vizualizări

Newsweek #2023 HEALTH & PHARMA SUMMIT — REFORMA SISTEMULUI DE SĂNĂTATE

Newsweek #2023 HEALTH & PHARMA SUMMIT — NU AVEM STOCURI DE PLASMĂ

Newsweek #2023 HEALTH & PHARMA SUMMIT — TRANSFORMAREA DIGITALĂ ÎN SĂNĂTATE

4.04.2023 CONSTRUCTION SUMMIT

96.000 vizualizări

Newsweek #2023 SUMMIT DE CONSTRUCȚII — MARILE PROVOCĂRI DIN PIAȚA IMOBILIARĂ

Newsweek #2023 SUMMIT DE CONSTRUCȚII — CONSTRUCȚIILE EXISTENTE ȘI VIITOARE

Newsweek #2023 SUMMIT DE CONSTRUCȚII — CONSTRUCȚIILE EXISTENTE ȘI VIITOARE

Vă așteptăm la următoarele evenimente Newsweek România:

- **Education Summit – Dual Education** (9.05.2023)
- **Financial Education Summit - Personal Investing** (22.05.2023)
- **IT&C Summit** (12.06.2023)
- **Financial Education Summit - Financing and Investing in Capital Market** (9.10.2023)
- **Energy Summit** (18.10.2023)
- **Defence Summit** (7.11.2023)
- **Values Gala 2023** (11.12.2023)

https://events.newsweek.ro/

1x = 1x

1x rPET DORNA = 2x

Rezultate Plata cu PET ediția 2022

Peste 390.000 de ambalaje reciclabile, dintre care:

- **290.000** PET-uri, dintre care **36.000** rPET-uri Dorna.
- **55.000** ambalaje de sticlă.
- **47.000** ambalaje de aluminiu.
- Peste **1.000.000** de ambalaje reciclabile colectate în 4 ani de campanie, începând cu 2019.

Toate acestea cu ajutorul a peste **50.000** de clienți din cele 20 de orașe participante în campanie, cărora le mulțumim că au ales să treacă la obiceiuri mai bune!

Parteneri:

Coca-Cola HBC Romania

greenpoint

Cu susținerea:

GreenAmbalaje
LET US GREEN YOU

Financiar Recycling

professionalrecycle

envipco

punem preț pe plastic

un program dezvoltat de Carrefour

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025